

Samenwerkings
Verband
Zaanstreek

Lijst met gebruikte afkortingen

ALV	Algemene ledenvergadering
BBZ	Baanbegeleiding Zaanstad
CTA	Commissie voor Toewijzing en Advies
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs
lIn	leerlingen
lwoo	Leerwegondersteunend Onderwijs
mbo	Middelbaar Beroepsonderwijs
OKR	Onderwijskundig Rapport
opdc	Orthopedagogisch Didactisch Centrum
OPP	Ontwikkelingsperspectief Plan
OPR	Ondersteuningsplanraad
PDCA	Plan Do Check Act
po	primair onderwijs
povo	primair onderwijs voortgezet onderwijs
pro	praktijkonderwijs
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SVZ	Samenwerkingsverband Zaanstreek
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
TOM	Traject Op Maat
TOP	Time Out Project
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
vmbo-t	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs – theoretische leerweg
vo	voortgezet onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
zmlk	zeer moeilijk lerende kinderen

Inhoudsopgave

1 Voorwoord.....	5
2 Bestuur en toezicht.....	6
2.1 Directeur-bestuurder	6
2.2 Algemene ledenvergadering	6
2.3 Ondersteuningsplanraad (OPR).....	6
2.4 Inspectie van het Onderwijs	7
2.5 Kwaliteitszorg.....	7
3 Inhoudelijke ontwikkelingen	9
3.1 Ontwikkelingen in de reguliere scholen	9
3.1.1 Trajectvoorziening	9
3.1.2 Persoonlijke coaches.....	9
3.1.3 Traject op maat (TOM)	10
3.1.4 Ondersteuningsarrangement in de klassensituatie	10
3.1.5 Onderwijs aan hoogbegaafden	10
3.1.6 Saenstroom dienstencentrum	10
3.2 Ontwikkelingen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) in de regio	10
3.2.1 Altra College	10
3.2.2 Dynamica VSO	11
4 Tussenvoorzieningen	12
4.1 Saenstroom opdc.....	12
4.1.1 Schakelklas en vmbo.....	12
4.1.2 Saenstroom TOP	12
4.1.3 Saenstroom BBZ	12
4.1.4 Onderwijs op een andere locatie dan school	12
4.2 Altra College	12
4.2.1 Diagnostische klas	12
5 Doelen en resultaten	14
5.1 Doelen vanuit het ondersteuningsplan	14
5.2 Resultaten van de ondersteuning op de scholen.....	14
5.2.1 Kengetallen	15
5.2.2 Kwantitatieve gegevens scholen.....	16
5.2.3 Resultaten diagnostische klas	18
5.2.4 Resultaten Saenstroom schakelklas en vmbo	19

5.2.5 Resultaten Saenstroom TOP	19
5.2.6 Resultaten Saenstroom BBZ	20
5.3 Thuiszitters en verzuimpreventie.....	20
5.4 Adviezen, klachten en geschillen	22
5.5 Commissie voor toewijzing en advies (CTA)	23
5.6 Lwoo en pro	24
6 Samenwerking.....	25
6.1 Primair onderwijs	25
6.2 Aansluiting vo-mbo	25
6.3 Gemeenten	26
7 Financiën.....	28
7.1 Financieel verslag	28
7.2 Continuïteitsparagraaf.....	28
7.2.1 Leerlingen en personele bezetting.....	28
7.2.2 Meerjarenbegroting	29
7.2.3 Meerjarenbalans.....	30
7.2.4 Kengetallen	30
7.3 Interne beheersing en risicomanagement	30
7.3.1 Interne beheersing.....	30
7.3.2 Risico's	31
7.4 Aandachtspunten voor 2018	32
8 Jaarrekening.....	33
8.1 Grondslagen voor de jaarrekening	33
Algemeen	33
Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening	33
Grondslagen voor waardering van activa en passiva.....	33
Grondslagen voor de voorzieningen	34
Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	34
Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht	34
8.2 Balans per 31-12-2017.....	35
8.3 Staat van baten en lasten 2017.....	36
8.4 Kasstroomoverzicht	36
8.5 Toelichting balans	37
8.6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen.....	38
8.7 Verbonden partijen.....	38
8.8 Toelichting staat van baten en lasten	39
8.9 Bijzondere projecten	42

8.9.1 Schoolmaatschappelijk werk	42
8.9.2 Plusvoorziening	43
8.10 Verschil gerealiseerde cijfers 2017 t.o.v. de begroting	44
9 Overige gegevens	47
9.1 Controleverklaring accountant.....	47
10 Bijlagen	48
10.1 Gegevens over de rechtspersoon	48
10.2 Model G verantwoording subsidies	49
10.3 WNT-verantwoording	49
10.4 Verslag Algemene Ledenvergadering	50
10.5 Verslag OPR.....	52

1 Voorwoord

U leest het jaarverslag van 2017 van het Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek, oftewel het Samenwerkingsverband Zaanstreek (SVZ). Het afgelopen jaar is intensief gewerkt aan het beleid om de ondersteuning van leerlingen die (dreigen) uit (te) vallen te verbeteren. Er is daarbij vooral gezocht naar mogelijkheden om de samenwerking met de jeugdhulpverlening te verbeteren. Daarnaast hebben we een nieuw ondersteuningsplan geschreven dat vanaf 2018/2019 geëffectueerd zal worden.

Net als vorig jaar hebben we gekeken welke resultaten zijn behaald met de middelen die het samenwerkingsverband heeft ingezet. Nieuw was dat er op een eenduidige manier gevraagd is naar doelmatigheid en rechtmatigheid. Daar moet nog een slag in gemaakt worden. De weergave van deze opbrengsten zal daarom in dit jaarverslag beperkt zijn.

De monitorgegevens van de scholen en de tussenvoorzieningen die we in de afgelopen jaren verzameld hebben zijn ook nu weer opgenomen. De scholen presenteren hun resultaten per schooljaar, voor dit jaarverslag is dat 2016/2017.

De directeur-bestuurder heeft alle scholen en arrangementen bezocht om het gesprek aan te gaan over de ontwikkelingen en de resultaten. Uit de gegevens en de gesprekken is gebleken dat de scholen bezig zijn met het doorontwikkelen van hun arrangementen, maar dat er tegelijkertijd nog niet altijd goed zicht is op de effectiviteit van het arrangement. Op vrijwel alle scholen zien we dat het aantal leerlingen in de arrangementen toeneemt. Tegelijkertijd constateren we dat het aantal leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs gestegen is. De cijfers worden toegelicht in hoofdstuk 5 (blz. 15). Een analyse daarvan moet nog worden gemaakt.

In het verslag is verder aandacht voor de samenwerking met externe partners. De belangrijkste partner is de gemeente Zaanstad. Als grootste gemeente in de regio is zij voortrekker in de ontwikkelingen met betrekking tot de jeugdhulp en de arbeidstoeleiding van kwetsbare jongeren. Ook is de gemeente Zaanstad verantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplichtwet, niet alleen voor Zaanstad, maar ook voor de overige gemeenten in onze regio, te weten Oostzaan en Wormerland.

Het financiële deel van dit jaarverslag geeft ten slotte zicht op de planning- en controlcyclus, de stand van zaken met betrekking tot de meerjarenbegroting, de risico's en de cijfers van 2017 met een toelichting. Uit de cijfers blijkt een gezonde financiële situatie voor het samenwerkingsverband, waarbij zoveel mogelijk middelen worden ingezet voor leerlingen die ondersteuning nodig hebben. Een deel van het exploitatiesaldo wordt gereserveerd voor de toekomstige veranderingen in de verdeling van middelen voor lwoo en pro, waarbij de verwachting is dat het samenwerkingsverband aanzienlijk minder geld krijgt. Het overige saldo wordt toegevoegd aan het eigen vermogen met de bedoeling om het in het schooljaar 2018-2019 in te zetten in de scholen.

Maart 2018

Esther de Boer
Directeur-bestuurder SVZ

2 Bestuur en toezicht

2.1 Directeur-bestuurder

Het samenwerkingsverband is een coöperatieve vereniging, waarbij de leden de schoolbesturen voor voortgezet (speciaal) onderwijs zijn die gevestigd zijn in de Zaanstreek of onderwijs geven aan leerlingen uit de regio Zaanstreek. Het bestuur wordt gevormd door de directeur-bestuurder, die belast is met het realiseren van de doelstellingen van het samenwerkingsverband, zoals deze zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan. De directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de algemene ledenvergadering.

2.2 Algemene ledenvergadering

Elk lid van het samenwerkingsverband vaardigt een vertegenwoordiger af naar de algemene ledenvergadering. De algemene ledenvergadering heeft twee commissies (een agendacommissie en een auditcommissie) die de directeur-bestuurder adviseren. De algemene ledenvergadering heeft een toezichthoudende rol naar de directeur-bestuurder. De ledenvergadering is in 2017 vijf keer bij elkaar gekomen. In de vergadering zijn besluiten van de directeur-bestuurder goedgekeurd en zijn de leden geïnformeerd over de activiteiten van het samenwerkingsverband. De besluiten in 2017 waren:

- Vaststellen jaarverslag 2016 en begroting 2018, inclusief meerjarenbegroting;
- Vanwege de fusie tussen OVO-Zaanstad en VO Compas is opnieuw vastgesteld hoe de stemverhoudingen binnen de ALV zijn.
- De wijze van besluitvorming door de ALV is geëvalueerd. Deze wordt niet gewijzigd.
- Vaststellen 'Treasurystatuut'.
- Met ingang van 1 januari 2018 wordt gebruik gemaakt van 'opting out' met betrekking tot de verdeling van de lwoo-middelen binnen de regio.
- In verband met het verbeteren van de Governance voor de Stichting Saenstroom is besloten de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband met ingang van 1 januari 2018 te benoemen tot bestuurder van de Stichting Saenstroom.
- In ditzelfde verband zullen de ALV-leden van de besturen uit het regulier onderwijs (OVO-Zaanstad, Zaam en Stichting St. Michaël) toezicht houden op de bestuurder van Saenstroom.
- Het vaststellen van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband voor de periode 2018-2022. Hierover zal in 2018 nog op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd met de gemeenten.
- Het starten van een thuiszitterstafel in 2018.

In bijlage 10.3 is een uitgebreid verslag opgenomen van de algemene ledenvergadering; tevens wordt daarin weergegeven welke schoolbesturen lid zijn van het samenwerkingsverband.

2.3 Ondersteuningsplanraad (OPR)

De ondersteuningsplanraad bestaat uit vertegenwoordigers van de schoolbesturen die lid zijn van het samenwerkingsverband. In de OPR zijn ouders, leerlingen en medewerkers vertegenwoordigd. De OPR heeft als belangrijkste taak instemming te verlenen op het ondersteuningsplan. De OPR heeft in 2017 vijf keer vergaderd.

Dit jaar werd gekenmerkt door veel wisselingen in de samenstelling van de OPR vanwege het aflopen van de zittingstermijn en het vertrek van leerlingen en ouders. Op één plek voor een leerling na, zijn alle zetels in de OPR bezet. Instemming is verleend op de wijze waarop het samenwerkingsverband de middelen voor LWOO gaat verdelen over de vmboscholen als

gevolg van 'opting out' en er is instemming verleend op het ondersteuningsplan voor de periode 2018-2022. Belangrijke onderwerpen waren ook hier het jaarverslag over 2016 en de begroting van 2018. Kijk voor een uitgebreid verslag van de OPR in bijlage 10.4.

2.4 Inspectie van het Onderwijs

In 2017 heeft geen inspectiebezoek plaatsgevonden. Het samenwerkingsverband heeft een basisarrangement. De verwachting is dat de inspectie in het schooljaar 2018-2019 het samenwerkingsverband zal bezoeken.

In november 2015 is de inspectie gestart met opvragen van overzichten van thuiszitters (leerlingen met een schoolinschrijving die ongeoorloofd afwezig zijn). Voor het samenwerkingsverband geeft dit een beeld van de stand van zaken rond thuiszitters; in hoofdstuk 5 gaan we hier verder op in.

2.5 Kwaliteitszorg

Het samenwerkingsverband heeft in 2016 een kwaliteitszorgplan vastgesteld waarin beschreven is op welke wijze de kwaliteit in beeld wordt gebracht.

Hieronder een samenvatting van de thema's en doelen waar de kwaliteitsonderzoeken van het samenwerkingsverband zich op richten.

Thema	Doelen ondersteuningsplan
Onderwijs is afgestemd op de cognitieve mogelijkheden van de leerlingen	<i>Reductie van 50% van de onterechte afstromers in de periode 2012-2016 (25% van het totaal aantal afstromers).</i>
Aantal leerlingen in VSO	<i>Geen toename</i>
Dekkend netwerk thuisnabij	<i>Meer leerlingen binnen de regio</i>
Onderwijs en jeugdhulp	<i>Samenwerking één gezin, één plan, één regisseur</i>
Inrichting SVZ	<i>Goede organisatie en inrichting</i>
Extra ondersteuning en zorgplicht	<i>Scholen hebben kwantitatieve en kwalitatieve doelen gesteld t.a.v. ondersteuningsaanbod</i>
CTA	<i>Adequate werkwijze</i>
Tussenvoorzieningen	<i>Terugkeer naar regulier onderwijs vo of mbo</i>
Samenwerking cluster 1 en 2	<i>Er is een structurele samenwerking tussen de reguliere scholen en de Cluster 1 en 2 scholen</i>
Financiën	<i>Doelmatige en rechtmatige inzet van middelen</i>
Schoolverzuim en thuiszitters	<i>Terugdringen van ongeoorloofd verzuim en schooluitval (percentages nog af te spreken).</i>
Overstap po-vo	<i>Doorlopende ondersteunings- en leerlijn voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften</i>
Overstap vo-mbo	<i>Doorlopende ondersteunings- en leerlijn voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.</i>

Al deze onderdelen evalueren we aan de hand van een cyclisch proces (PDCA). De evaluaties kunnen leiden tot aanpassingen van beleid, proces en organisatie. In hoofdstuk 5 hebben we de resultaten van bovenstaande punten in beeld gebracht.

3 Inhoudelijke ontwikkelingen

3.1 Ontwikkelingen in de reguliere scholen

De arrangementen in de scholen hebben een belangrijke en vast plek gekregen in de schoolorganisaties. Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van de arrangementen neemt op de meeste scholen nog steeds toe. Aandachtspunt is het vergroten van de expertise in de klas. Vanuit de arrangementen wordt hieraan gewerkt. Dit is belangrijk omdat ook docenten zich eigenaar moeten blijven voelen van de ondersteuning die leerlingen nodig hebben en zich er van bewust zijn dat zij daar zelf een bijdrage aan kunnen leveren. Het moet duidelijk zijn dat niet alleen in de arrangementen gewerkt wordt aan het ondersteunen van leerlingen. Op twee scholen wordt gewerkt vanuit de klassensituatie. Een slecht functionerende klas, of een klas waarbij dat verwacht wordt, wordt intensief begeleid door een team in de school. Voordeel is de integrale aanpak. Daarnaast blijft in deze aanpak ook individuele begeleiding van een aantal leerlingen noodzakelijk.

De resultaten van de leerlingen die gebruik maken van de arrangementen zijn voor het derde jaar verzameld. In hoofdstuk 5 gaan we daar verder op in.

3.1.1 Trajectvoorziening

Leerlingen die op grond van hun ondersteuningsbehoeften daarvoor door de school zijn geselecteerd, kunnen gebruikmaken van de trajectvoorziening. Deze is de gehele dag beschikbaar en afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte worden leerlingen voor, tijdens en/of na de lessen ondersteund. De leerlingen volgen onderwijs in een gewone klas. De ondersteuning kan bestaan uit plannen en organiseren, adviezen over het eigen gedrag in de klas, vergroting van het zelfvertrouwen, vangnet als het niet gaat en/of huiswerkondersteuning.

De volgende scholen hebben een trajectvoorziening:

- Praktijkscholen: De Brug en De Faam. De trajectvoorziening op De Faam heet Xtra.
- Vmbo-scholen: Pascal Zuid, Saenredam College en Saenstroom opdc
- Havo/vwo-scholen: Bertrand Russell College, St. Michaël College en Zaanlands Lyceum. Het Bertrand Russell College maakt onderscheid tussen de onderbouw (Trajectgroep) en de bovenbouw (Trajectcoaches). Het Pascal College heeft een vergelijkbare voorziening: de structuurklas

3.1.2 Persoonlijke coaches

Een aantal scholen ziet de inzet van persoonlijke coaches als een goede vorm van begeleiding, waarbij de individuele ondersteuningsbehoeften van leerlingen centraal staan. De persoonlijke coach helpt de leerling bij de ondersteuningsvragen die de leerling heeft, maar kan ook fungeren als vertrouwenspersoon. Door de persoonlijke aandacht voelt de leerling zich gezien en heeft de leerling een duidelijk aanspreekpunt. Sommige scholen hebben persoonlijke coaches ingezet naast een ander arrangement.

De scholen waar leerlingen persoonlijk gecoacht worden, zijn:

- Zuiderzee College in de vorm van Team Persoonlijke Begeleiding; het team wordt gevormd door docenten van de school en een voormalige ambulant begeleider (psycholoog).
- Trias VMBO; persoonlijke coaches zijn docenten van de school.
- Pascal College; hier is de schoolmaatschappelijk werker de voornaamste coach voor de leerlingen die dat nodig hebben.

3.1.3 Traject op maat (TOM)

Een traject op maat lijkt op de ondersteuningsvorm met persoonlijke coaches. In een traject op maat wordt met een individuele leerling een aantal afspraken gemaakt en vastgelegd, waarbij het doel is de leerling zo optimaal mogelijk te laten functioneren. De afspraken kunnen liggen op het gebied van het onderwijsaanbod en/of op het gebied van ondersteuning. Indien nodig wordt extra ondersteuning geboden door leden van het zorgteam van de school.

Scholen die hiermee werken zijn:

- Zaanlands Lyceum, met name voor hoogbegaafde leerlingen
- Compagn VMBO, als individuele ondersteuning naast Interlokaal

3.1.4 Ondersteuningsarrangement in de klassensituatie

Deze ondersteuningsvorm pakt de ondersteuning aan vanuit de klassensituatie. Leerlingen, docenten en ouders worden betrokken bij het optimaal laten functioneren van de klas. Handelingsadviezen en een gemeenschappelijke aanpak zorgen ervoor dat zowel leerlingen, docenten als ouders betrokken zijn en een rol krijgen in het beter functioneren van de klas.

Scholen die deze vorm gebruiken zijn:

- Compagn VMBO in de vorm van Interlokaal
- Saenstroom opdc in de vorm van het interventieteam

3.1.5 Onderwijs aan hoogbegaafden

Sinds het schooljaar 2015/2016 is er geld beschikbaar gesteld voor onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. De havo/vwo-scholen hebben hiervoor een plan opgesteld om te komen tot goede mogelijkheden, waarbij zowel aandacht is voor een passend onderwijsprogramma als voor de juiste begeleiding van hoogbegaafde leerlingen. Belangrijk punt is het vinden van onderpresterende hoogbegaafde leerlingen. Eén van de havo/vwo-scholen, het Zaanlands Lyceum, is begaafdheidsprofielschool en heeft aangeboden de expertise met de andere havo/vwo-scholen te delen.

3.1.6 Saenstroom dienstencentrum

Naast arrangementen waar leerlingen gebruik van kunnen maken, is in het opdc een dienstencentrum ingericht. De specialisten van Saenstroom opdc kunnen worden ingezet in de andere scholen, bijvoorbeeld voor het geven van sociale vaardigheidstrainingen, het doen van persoonlijkheidsonderzoeken, observaties, het afnemen van testen en dergelijke.

3.2 Ontwikkelingen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) in de regio

De scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in de regio (het Altra College en Dynamica VSO) hebben zich voorgenomen leerlingen op het grensgebied praktijkonderwijs, zeer moeilijk lerend en zeer moeilijk opvoedbaar binnen de regio onderwijs te bieden, waarbij ze samenwerken om dit mogelijk te maken. Hier zijn ook de praktijkscholen bij betrokken.

3.2.1 Altra College

Het Altra College biedt onderwijs aan leerlingen met ondersteuningsbehoeften op sociaal emotioneel gebied, veelal als gevolg van psychiatrische- en gedragsproblematiek. Altra heeft vestigingen in Krommenie, Purmerend en Amsterdam. Voor de regio Zaanstreek-Waterland wordt gekeken naar een zo breed mogelijk onderwijsaanbod.

In de onderbouw van het Altra College in Krommenie kunnen leerlingen terecht met een vmbo-b-, -k- of -t-niveau. In Purmerend wordt daarnaast ook de havo aangeboden in de onderbouw.

Het bestuur van Altra heeft het onderwijsaanbod in de bovenbouw anders verdeeld over de twee scholen. Daarmee wil het de leerlingen meer maatwerk bieden. Het Altra College in Krommenie richt zich in de bovenbouw vooral op de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo en zoekt daarbij de samenwerking met het mbo om een mbo-niveau-2-diploma mogelijk te maken. Daarbij wordt gekeken hoe de beroepsgerichte programma's, mogelijk in samenwerking met het reguliere vmbo en/of mbo kunnen worden vormgegeven. Deze route wordt voor een deel gefinancierd door de middelen voor voortijdig schoolverlaten (vsv-middelen) Het Altra College in Waterland richt zich in de bovenbouw vooral op de vmbo-t-leerlingen en wil dat de leerlingen daar een diploma halen en kunnen doorstromen naar regulier mbo. Leerlingen met havo/vwo-mogelijkheden moeten in de bovenbouw overstappen naar Altra Bleichrodt in Amsterdam Zuid-Oost.

3.2.2 Dynamica VSO

Bij Dynamica in Zaandam krijgen leerlingen met een verstandelijke beperking (voormalig zeer moeilijk lerende kinderen, ook wel zmlk) een passend onderwijsaanbod. Een belangrijke specifieke groep is de Teacchgroep. Hierin worden leerlingen met een ernstige vorm van autisme via de Teacchmethode begeleid. Sinds enige tijd is er ook een aanbod voor leerlingen met een meervoudige beperking. Een deel van de leerlingen die tot voor kort hiervoor naar Heliomare gingen, kunnen nu onderwijs volgen bij Dynamica.

4 Tussenvoorzieningen

In een tussenvoorziening verblijft een leerling altijd op tijdelijke basis. Dit kan variëren van enkele weken tot twee jaar en in een enkel geval drie jaar. Leerlingen blijven altijd ingeschreven op een reguliere school, die verantwoordelijk is voor de leerling. Een school kan op het moment van verwijzing naar een tussenvoorziening niet de juiste ondersteuning bieden of heeft onvoldoende zicht op de achterliggende oorzaken. Het samenwerkingsverband heeft een aantal tussenvoorzieningen ondergebracht bij Saenstroom opdc en één voorziening in het Altra College.

4.1 Saenstroom opdc

4.1.1 Schakelklas en vmbo

In de schakelklas en het vmbo worden leerlingen geplaatst met forse leerachterstanden, gecombineerd met stagnatie in de sociaal-emotionele ontwikkeling. De leerlingen hebben wel de potentie om een vmbo-diploma te halen. In totaal hebben in het schooljaar 2016/2017 honderdvijfenzeventig leerlingen gebruik gemaakt van deze voorziening.

4.1.2 Saenstroom TOP

Het doel van deze reboundvoorziening is leerlingen, die op een reguliere school tijdelijk niet meer te handhaven zijn, zo te begeleiden dat ze weer kunnen terugkeren naar hun oude of een andere school.

Saenstroom TOP wordt ook gebruikt als observatieplek, bijvoorbeeld als een leerling na een verhuizing met een onduidelijk beeld worden aangemeld of als een leerling tijdelijk geen onderwijs heeft gevolgd.

4.1.3 Saenstroom BBZ

Baanbegeleiding Zaanstad (BBZ) voorziet voor een klein aantal leerlingen in een behoefte. Door een combinatie van stage en onderwijs is het de bedoeling om leerlingen die op dat moment niet meer gemotiveerd zijn om te leren, te laten werken aan hun toekomst. Het doel van BBZ is voortijdig schooluitval te voorkomen, door leerlingen te begeleiden naar een beroeps- of bedrijfsopleiding. BBZ wordt gedeeltelijk bekostigd uit de middelen voortijdig schoolverlaten.

4.1.4 Onderwijs op een andere locatie dan school

Saenstroom opdc begeleidt een aantal leerlingen dat tijdelijk niet meer naar school kan komen en daarom aangewezen is op onderwijs op de thuislocatie. Dit onderwijs wordt gegeven met behulp van IVIO-lespakketten. In de praktijk blijkt dit traject niet eenvoudig te zijn voor leerlingen. De discipline van het thuis werken aan onderwijs is voor deze leerlingen moeilijk. De meeste leerlingen volgen dan ook maar een of twee vakken. Wel is het waardevol dat deze leerlingen weer bezig zijn met schoolwerk, waardoor hun cognitieve ontwikkeling niet geheel stagneert.

4.2 Altra College

4.2.1 Diagnostische klas

Het Altra College geeft de doorontwikkeling van het voormalige Op De Rails-traject vorm in de diagnostische klas. In deze tussenvoorziening kunnen leerlingen maximaal een half jaar verblijven. Het gaat om leerlingen die zonder duidelijke oorzaak vastlopen in het regulier on-

derwijs. Ook leerlingen die voor langere tijd thuis hebben gezeten, kunnen in de diagnostische klas worden geplaatst. Door een intensieve begeleiding en jeugdhulp op de school wordt gekeken wat de redenen zijn en hoe de leerling het beste ondersteund kan worden. Het doel is om leerlingen terug te leiden naar het regulier onderwijs.

In het afgelopen jaar is onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de diagnostische klas. In de praktijk blijkt dat de meeste leerlingen niet terug kunnen naar het regulier onderwijs, maar doorgaan in het speciaal onderwijs. Het onderzoek laat zien dat vrijwel alle leerlingen die gebruik maken van de diagnostische klas op meerdere leefgebieden ondersteuning nodig hebben en dat daarbij een snelle diagnostiek van belang is. Daardoor verschillen zij niet veel de leerlingen in het vso. De aanbevelingen uit het onderzoek zijn:

- Eerder inzetten van diagnostiek
- Interventie(s) op de school van inschrijving
- VSO-kort traject starten ten behoeve van crisissituaties

Van belang is om nieuwe plannen goed te laten aansluiten bij de mogelijkheden die via Saenstroom TOP op dit moment al geboden worden.

5 Doelen en resultaten

5.1 Doelen vanuit het ondersteuningsplan

In 2017 hebben we de balans opgemaakt voor de doelen in het ondersteuningsplan 2014-2018. Hieronder de bevindingen:

1. De scholen voor regulier voortgezet onderwijs hebben één of meer arrangementen voor voormalige rugzakleerlingen per 1 augustus 2014 gerealiseerd. Doelstelling is behaald.
2. De scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zorgen gezamenlijk voor mogelijkheden om leerlingen die naar een cluster-3- of cluster-4-school buiten de regio worden verwezen met een individueel traject binnen de regio op te vangen. Er is een bespreksgroep geformeerd bestaande uit een vertegenwoordiging van de twee vso-scholen, de praktijkscholen en het samenwerkingsverband, die voor elke leerling die dat nodig heeft een traject op maat afsprekt.
3. Het aantal onterechte afstromers is op 1 augustus 2016 substantieel (met meer dan vijftig procent) afgenomen ten opzichte van 1 augustus 2012. Dit doel blijkt heel moeilijk in beeld te brengen. Ook zijn veel andere factoren dan het bieden van de juiste ondersteuning van invloed op het aantal afstromers. Besloten is om in het nieuwe ondersteuningsplan een doel op te nemen dat recht doet aan de cognitieve ontwikkeling van leerlingen, maar waarbij een duidelijke relatie is tot de ondersteuning die deze leerlingen krijgen.
4. De expertise van het docententeam ligt bij de start van passend onderwijs op het niveau van de basisondersteuning. Bij de scholen is geïnventariseerd hoe ver de scholen hiermee zijn. De aanpak van dyscalculie en het omgaan met verschillende leerstrategieën zijn op vrijwel alle scholen nog in ontwikkeling.
5. De competenties van docenten zijn op het niveau van de basisondersteuning. Scholen zijn hiermee zelf aan de slag gegaan en vanuit het samenwerkingsverband is gemeenschappelijke scholing georganiseerd in de vorm van modules van de master Special Educational Needs (Master SEN). Dit zal in 2018 een vervolg krijgen.
6. Het onderwijs sluit aan bij de 'één kind, één gezin, één plan'-gedachte en zoekt daarin adequate verbinding met de jeugdhulp. Er is sprake van afstemming tussen jeugdhulpverlening en onderwijs, maar nog niet van samenwerking. Ook van integraliteit is nog geen sprake. Begin 2017 heeft een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden. Op grond van deze evaluatie is op twee scholen een pilot gestart met een ondersteuningsteam op school, dat wekelijks of tweewekelijks bij elkaar komt. In dit team zit een medewerker van het jeugdteam, van leerplicht, een jeugdarts, de schoolmaatschappelijk werker en de zorgcoördinator van de school. Doel is om sneller te kunnen interveniëren bij signalen en het functioneren op school onderdeel te laten zijn van de aanpak van de jeugdhulp.

5.2 Resultaten van de ondersteuning op de scholen

Om zicht te krijgen op de ondersteuning in de scholen heeft het samenwerkingsverband de scholen bezocht en de ervaringen en gegevens van het schooljaar 2016/2017 besproken en geanalyseerd. Tijdens de gesprekken is de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inzet van de middelen besproken. Dit jaar is dat voor het eerst gedaan met behulp van een format. Uit de aangeleverde documenten en de gesprekken bleek dat er meer focus moet komen op de doelmatigheid. De doelstellingen van de scholen kunnen smarter geformuleerd worden,

zodat aantoonbaar is wanneer en of een doel gehaald is. Ook het toepassen van de PDCA-cyclus verdient op een aantal scholen nog aandacht.

5.2.1 Kengetallen

Tabel 1a: Leerlinggegevens per 1-10-2016 (bron: DUO)

	Regulier regio (aantal)	Pro regio (%)	Pro landelijk (%)	lwoo regio (%)	lwoo landelijk (%)	VSO regio (%)	VSO landelijk (%)
1-10-2013	9.796	3,67	2,92	16,07	10,67	3,33	3,61
1-10-2014	10.015	3,72	2,94	16,12	10,48	3,16	3,63
1-10-2015	10.023	3,78	2,97	16,33	10,38	3,37	3,47
1-10-2016	9.882	3,65	3,01	16,07	9,42	3,28	3,44
1-10-2017	9.709	3,41	3,01	15,66	8,28	3,51	3,48

In tabel 1a is een aantal kengetallen weergegeven. Hierbij wordt de ontwikkeling van leerlingenaantallen en -percentages voor praktijkonderwijs, leerwegondersteuning en VSO weergegeven. Het percentage leerlingen in het praktijkonderwijs is in onze regio gedaald, terwijl er landelijk een lichte stijging is. Het percentage ligt nog wel boven het landelijk gemiddelde. Voor leerwegondersteuning zijn de landelijk percentages sinds 2016 niet meer vergelijkbaar met de periode daarvoor. De oorzaak is dat een aantal samenwerkingsverbanden gebruikmaakt van de mogelijkheid tot 'opting out', waardoor een deel van deze samenwerkingsverbanden geen (nieuwe) leerlingen meer hebben met lwoo. Ons samenwerkingsverband laat een daling zien van 0,41 procent. Wel blijft de conclusie dat onze regio nog steeds ruim boven het landelijk gemiddelde zit wat betreft het aantal lwoo-leerlingen. Het aantal leerlingen in het VSO in onze regio laat een wisselend beeld zien. Er is in 2017 sprake van een flinke stijging, waarbij het aantal zelfs boven het landelijk gemiddelde is gekomen. Door de schommelingen in het percentage is het moeilijk om een trend vast te stellen. Dit vraagt om een nadere analyse.

Tabel 1b Kengetallen Saenstroom schakelklas en vmbo

Leerlingenaantallen	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Instream schakel	14	32	16	15
Instream vmbo	105	70	88	93
Totaal schakel	14	30	16	15
Totaal vmbo	186	172	157	181
Totaal vmbo + schakel	200	202	175	196
Lwoo-leerlingen	108	115	120	148
Pro + t	40	40	18	0

Er zit fluctuatie in het aantal leerlingen dat wordt toegelaten tot het opdc. Het aantal leerlingen met een lwoo-aanwijzing is gestegen.

Het samenwerkingsverband heeft sinds 2016 geen pro+t-beschikkingen meer uitgegeven, maar gaat uit van de plaatsing in resp. vmbo en praktijkonderwijs. Zodra een leerling overstapt naar een andere schoolsoort, wordt dit voorgelegd aan het samenwerkingsverband en vindt een omzetting plaats. De leerlingen op Saenstroom kunnen dus alleen nog een lwoo-aanwijzing krijgen.

5.2.2 Kwantitatieve gegevens scholen

Aan de scholen is gevraagd om gegevens aan te leveren, zodat het samenwerkingsverband zich een goed beeld kan vormen van de kwaliteit van de ondersteuning op de scholen. Hiervoor zijn kwantitatieve gegevens opgevraagd en is aan de scholen gevraagd hiervan een analyse te maken. Vervolgens heeft de directeur van het samenwerkingsverband de scholen bezocht en is gesproken over de gegevens en de analyse.

De kwantitatieve gegevens van de scholen zijn per schoolsoort in beeld gebracht: praktijk-scholen, vmbo-scholen, havo/vwo-scholen en het vmbo en de schakelklas van het opdc (zie tabel 2). Tussen de scholen onderling zijn verschillen, deze zijn niet opgenomen in het overzicht. In het overzicht zijn de verschillen met het schooljaar 2014/2015 en 2015/2016 zichtbaar gemaakt.

Tabel 2: Leerlinggegevens 2014/2015 t.m.2016/2017 (opgave volgens scholen)

Tabel 2a.

	Praktijk- onderwijs	Praktijk- onderwijs	Praktijk- onderwijs	opdc	opdc	opdc
	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17
Aantal leerlingen totaal	372	381	354	200	202	175
Aantal lln. OPP	372	381	354	200	202	175
Percentage lln. met OPP	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Aantal in arrange- menten	54	65	51	43	40	40
Percentage in arran- gementen	15,0%	17,1%	14,4%	21,5%	19,8%	22,9%
Aantal verw. VSO	5	5	4	10	10	15
Percentage VSO	1,3%	1,3%	1,1%	5,0%	5,0%	8,6%
Aantal verw. TOP	1	4	2	3	0	4
Aantal verw. BBZ	0	0	0	0	0	1
Diagnostische klas	0	0	0	0	1	0
Chronisch ziek/ Fysieke beperking	2	1	2	1	4	2
Cluster 1/2	5	3	5	5	8	8

Tabel 2b.

	vmbo (excl. opdc)	vmbo (excl. opdc)	vmbo (excl. Opdc)	havo/vwo	havo/vwo	havo/vwo
	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17
Aantal leer- lingen totaal	4892	4874	4697	4480	4550	4572
Aantal lln. OPP	160	169	227	112	146	147
Percentage lln. met OPP	3,3%	3,5%	4,8%	2,5%	3,2%	3,2%
Aantal in ar- rangementen	189	217	263	132	158	170

Percentage in arrangementen	3,9%	4,5%	5,6%	2,9%	3,5%	3,7%
Aantal verw. VSO	16	15	27	9	9	13
Percentage VSO	0,3%	0,3%	0,6%	0,2%	0,2%	0,3%
Aantal verw. TOP	25	18	20	5	7	3
Aantal verw. BBZ	7	9	8	0	0	0
Diagnostische klas	10	9	8	2	1	1
Chronisch ziek/ Fysieke beperking	15	10	16	9	26	30
Cluster 1/2	7	3	6	4	5	7

Het aantal leerlingen in vmbo is incl. ISK

Tabel 2c.

	Totaal 14/15	Totaal 15/16	Totaal 16/17	Verskil 15/16-16/17
Aantal leerlingen totaal	9944	10008	9798	-210
Aantal lln. OPP	844	903	903	0
Percentage lln. met OPP	8,4%	9,0%	9,2%	0,2%
Aantal in arrangementen	418	480	524	+44
Percentage in arrangementen	4,2%	4,8%	5,3%	+0,5%
Aantal verw. VSO	40	39	59	+20
Perc. verw. VSO	0,4%	0,4%	0,6%	+0,2%
Aantal verw. TOP	34	29	29	0
Aantal verw. BBZ	7	9	9	0
Diagnostische klas	12	11	9	-2
Chronisch ziek/ Fysieke beperking	27	41	27	-14
Cluster 1/2	21	19	32	+13

De gegevens zijn volgens opgave school, in de uiteindelijke cijfers van DUO worden meestal enkele verschillen geconstateerd.

Opvallende punten:

- Het totaal aantal leerlingen is flink gedaald. Daarnaast neemt het aantal leerlingen in het vmbo procentueel af, daar waar het in het havo/vwo stijgt. Deze trend zet in 2017-2018 door.

- Het aantal leerlingen in de arrangementen is op vrijwel alle scholen toegenomen. De scholen verklaren dit, doordat zij zien dat de zwaarte van de ondersteuningsvragen is toegenomen, waardoor leerlingen langer gebruik maken van het arrangement. De meeste scholen vinden dat zij nog wel kritischer mogen zijn op de toelating tot het arrangement. Ook komt het voor dat een leerling nog verbonden is aan het arrangement in de vorm van nazorg of vangnet.
- Er is ook een forse toename van het aantal leerlingen dat verwezen is naar het vso. Op één school na, hebben alle vo-scholen meer leerlingen verwezen naar het vso. Scholen hebben vergelijkbare verklaringen als bij het punt hierboven, de toename van het aantal arrangementen, wordt aangegeven. Tevens zeggen scholen dat het aantal leerlingen dat vanuit het primair onderwijs binnenkomt met een forse ondersteuningsvraag is toegenomen. De toename vindt uitsluitend plaats naar vso-scholen voor leerlingen die ondersteuning nodig hebben in de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Het aantal leerlingen in het opdc is in 16/17 flink gedaald. In 17/18 is het aantal weer gestegen naar 196. Hier is dus nog geen sprake van een trend. Schommelingen hebben zich in het verleden ook vaak voorgedaan.

Hoewel het nog steeds moeilijk is om trends vast te stellen, worden wel maatregelen genomen om het aantal verwijzingen naar het vso terug te dringen. Zo is op twee scholen een pilot gestart met een ondersteuningsteam dat wekelijks of tweewekelijks op school aanwezig is, waarbij de jeugdhulpverlening eerder en nauwer betrokken is bij de begeleiding van leerlingen. Ook wordt gekeken of leerlingen vanuit het primair onderwijs met ondersteuningsvragen eerder in beeld kunnen komen van het voortgezet onderwijs. Hierbij wordt het samenwerkingsverband PO betrokken.

5.2.3 Resultaten diagnostische klas

Altra heeft in 2017 een uitgebreide evaluatie uitgevoerd over de diagnostische klas. Hierbij zijn ook de transferia in Amsterdam onderzocht. Deze hebben eenzelfde doelgroep. In totaal hebben vijftien leerlingen gebruik gemaakt van de diagnostische klas. De evaluatie betrof de laatste vier jaar.

Voor de locatie in Krommenie is wat betreft de leerlingenstroom het volgende geconstateerd:

In de afgelopen vier jaar hebben 48 leerlingen in de leeftijd van 12 tot 17 jaar gebruik gemaakt van deze voorziening (35 jongens en 13 meisjes). De leerlingen komen van 14 verschillende scholen (3 leerlingen kwamen van buiten de regio). 33 Leerlingen zijn na de diagnostische klas doorgestroomd naar een vso-school en 9 leerlingen zijn naar een reguliere school teruggekeerd. De overige leerlingen zitten op het moment van het onderzoek nog in het traject. Dit betekent dat 79% van de leerlingen in de diagnostische klas niet terugkeert naar het regulier VO maar een TLV krijgt en verder gaat in het VSO.

In het onderzoek is veel gekeken naar de achtergrond van de leerlingen. Conclusie is dat in de diagnostische klas leerlingen geplaatst worden met complexe problematiek in meerdere leefgebieden, die zich dus zeker niet beperken tot de schoolcontext. In 89% van de dossiers komt naar voren dat er al eerder problemen waren, zoals blijkt uit doublures, schoolwisselingen, eerste signalen en al ingezette hulp of GGZ. De aard en de ernst van de problematiek van deze leerlingen en hun gezinnen is dermate dat medewerkers van Altra in hun dagelijkse werk geen verschil ervaren tussen deze leerlingen en de vso leerlingen.

Denkrichting voor de toekomst is een traject 'VSO-kort'. Leerlingen kunnen daar geplaatst worden zonder TLV (VSO-kort is een tussenvoorziening). Doel is dat de leerlingen, na de periode in het traject van gemiddeld 3 maanden, zijn gestabiliseerd en weer aan leren toe kunnen komen. Ze worden vervolgens begeleid naar de voor hen meest passende onderwijsplek waar ze hun schoolloopbaan positief voort kunnen zetten. Dit zal in de meeste gevallen het vso zijn, mede gezien de kenmerken van de doelgroep voor de diagnostische klas. Voor leerlingen waarvoor terugkeer in het regulier vo wel de meest waarschijnlijke optie is, zal Saenstroom TOP de meest passende tussenvoorziening zijn. Uiteraard blijft het ook mogelijk om vanuit het VSO-kort traject terug te keren naar het regulier onderwijs. In 2018 zal dit idee verder worden uitgewerkt.

5.2.4 Resultaten Saenstroom schakelklas en vmbo

In onderstaande tabel zijn de doorstroomgegevens van Saenstroom opgenomen:

Tabel 3: Doorstroomgegevens Saenstroom schakelklas en vmbo

Van -> naar	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Totaal schakel	14	30	16
Schakel -> regulier vmbo	1	4	3
Schakel -> vmbo op opdc	13	24	12
Schakel -> pro	0	0	0
Schakel -> vso	0	1	1
Totaal vmbo	186	172	157
Vmbo opdc 1 -> vmbo regulier 2	3	1	3
Vmbo opdc 2 -> vmbo regulier 3	72	91	59
Vmbo opdc -> pro	4	1	3
Vmbo opdc -> vso	10	9	13

5.2.5 Resultaten Saenstroom TOP

In 2016/2017 hebben 40 leerlingen gebruik gemaakt van Saenstroom TOP. De herkomst en doorstroom van deze leerlingen is terug te zien in resp. tabel 4a en 4b.

Tabel 4a: Herkomst leerlingen Saenstroom TOP

scholen	Aantal 2014/2015	Aantal 2015/2016	Aantal 2016/2017	Percentage 2014/2015	Percentage 2015/2016	Percentage 2016/2017
havo/vwo	5	9	3	13,50%	23%	7,5%
vmbo	25	24	25	68%	61,5%	62,5%
praktijkonderwijs	1	4	3	2,50%	10%	7,5%
opdc	3	0	3	8%	0%	7,5%
van buiten/ter observatie	3	2	6	8%	5%	15%
Totaal	37	39	40	100%	99,5%*	100%

*afroundingsverschil

Tabel 4b: Doorstroom leerlingen Saenstroom TOP

doorstroom	Aantal 2014/2015	Aantal 2015/2016	Aantal 2016/2017	Percentage 2014/2015	Percentage 2015/2016	Percentage 2016/2017
Regulier eigen school	15	20	15	41%	51%	38%
Regulier andere school	8	7	6	22%	18%	15%

MBO	2	2	2	5%	5%	5%
VSO	10	1	9	27%	2,5%	22%
Gesloten setting	0	2	1	0%	5%	2,5%
Thuiszitter	0	1	0	0%	2,5%	0%
Blijft op TOP	0	4	3	0%	10%	7,5%
Niet succesvol terug naar school herkomst	2	1	3	5%	5%	7,5%

In 2014/2015 is 68% procent van de leerlingen naar een passend vervolg in het regulier onderwijs gegaan. In 2015/2016 is dat 74%. In 2016/2017 is dat 58%. De medewerkers van Saenstroom TOP zien een verschuiving in de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen die worden aangemeld van een pedagogische naar een psychiatrische vraag. Ondersteuning vanuit Spirit, en van daaruit naar de jeugdteams wordt dan ook nog steeds als belangrijk ervaren. In de afgelopen twee jaar zijn 6 (dreigende) thuiszitters weer terug naar school gegaan via Saenstroom TOP.

5.2.6 Resultaten Saenstroom BBZ

BBZ is een plusvoorziening. In 2016/2017 hebben twaalf leerlingen gebruik gemaakt van BBZ. Dat zijn er evenveel als in de twee jaar daarvoor. Doel van de voorziening is voortijdig schoolverlaten voorkomen voor leerlingen die wegens persoonlijke omstandigheden geen motivatie meer hebben voor het vo. De doelgroep is zeer pittig. De stages lopen bij de meeste leerlingen goed en helpen om structuur te bieden en richting te geven aan de toekomst. De doorstroom van de afgelopen drie jaar is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 5: Gegevens BBZ

	Aantal 2014/2015	Aantal 2015/2016	Aantal 2016/2017
Instroom	12	12	12
Uitstroom			
ROC niveau 1		6	8
ROC BOL	9	1	
ROC BBL	1	3	
Vmbo 3/4	2		1
VSO			2
Maatwerktraject			1
Verlenging		2	
Traject afgebroken		1	

5.3 Thuiszitters en verzuimpreventie

Tabel 6a: thuiszitters (bron: leerplicht)

Gegevens hebben betrekking op Zaanstad, Oostzaan en Wormerland

Thuiszitters	2015/2016	2016/2017
Bij aanvang schooljaar	3	6
Nieuwe gevallen daarna	20	14
Langer dan 3 maanden	17	16
Verhuisd	0	0
18 jaar geworden	3	1
opgelost	13	9

Volgens de cijfers van leerplicht (zie tabel 6a) zijn er in 2016/2017 in totaal 20 leerlingen voor kortere of langere tijd thuiszitter geweest. Zeven leerlingen waren afkomstig uit het vso, zes uit het vmbo, vier uit havo/vwo en 1 uit het praktijkonderwijs. Twee leerlingen hadden geen schoolinschrijving. Van de thuiszitters zijn negen leerlingen weer in een onderwijssetting geplaatst. Eén leerling is 18 jaar geworden en valt daarmee niet meer onder de kwalificatieplicht. Van de andere leerlingen zijn er zes bij aanvang van het schooljaar 2017/2018 weer naar schoolgegaan. Voor vier leerlingen was er nog geen passende oplossing gevonden.

Leerplicht is voor de registratie afhankelijk van de meldingen van de scholen. Naast ongeoorloofd verzuim is afgesproken om ook leerlingen te melden die geoorloofd thuiszitten, bijvoorbeeld vanwege psychische of lichamelijke redenen. In 2016/2017 hebben in totaal 16 leerlingen geregistreerd gestaan als geoorloofd langdurig verzuim. Negen leerlingen zijn ingeschreven op een havo/vwo-school, twee op een vmbo-school en vier in het speciaal onderwijs. Eén leerling had geen schoolinschrijving. Van deze leerlingen is er voor acht leerlingen een passend onderwijsaanbod gevonden. Twee leerlingen zitten in een dagbehandelcentrum. Zeven leerlingen zitten nog thuis, deze worden allen begeleid door de hulpverlening. De thuiszitters worden maandelijks met leerplicht besproken. Steeds meer wordt gekeken wat wel mogelijk is voor leerlingen die thuiszitten of voor wie dat dreigt te gebeuren. De overheid heeft hiervoor meer wettelijke ruimte gecreëerd en heeft daarvoor enkele aanpassingen in de wet gerealiseerd. In het kader van onderwijs op een andere locatie volgden vier leerlingen onderwijs op de thuislocatie onder begeleiding van Saenstroom opdc. Bij twee leerlingen lukte dit traject niet.

Het voorkomen van thuiszitten of voortijdig schoolverlaten is nog belangrijker geworden. Het belangrijkste signaal is het verzuim van een leerling. Het samenwerkingsverband heeft samen met leerplicht een handreiking verzuimpreventie gemaakt, waarin de stappen zijn opgenomen, die door de school gezet kunnen worden om verzuim terug te dringen en mogelijk thuiszitten te voorkomen. In de uitvoering bleek dat een aantal onderdelen verbetering behoefde. In 2017 zijn nieuwe afspraken gemaakt. De scholen hebben in hun eigen organisaties meer sturing gegeven. De beschikbaarheid van de jeugdartsen was nog niet optimaal (o.a. door personeelstekort).

Om zicht te krijgen op het verzuim, hebben de scholen voor de tweede keer een analyse gemaakt van het verzuim. Een overzicht is niet beschikbaar, omdat de gegevens van de verschillende scholen moeilijk vergelijkbaar zijn (o.a. door het verschil in roosters en duur van een lesuur). Wel kon op basis van de gegevens van 7 scholen een voorzichtige inschatting worden gemaakt van het aantal leerlingen dat 80 uur of meer verzuimd. Van deze scholen was dat gemiddeld 9,5%. Bij de eerste verzuimregistratie was dit nog meer dan 12%. Dit betekent een duidelijke daling, maar nog steeds een zorgelijk percentage.

Tabel 6b: absoluut verzuim (bron: leerplicht)

Absoluut verzuim	2015/2016	2016/2017
Totaal	13	11
Langer dan 3 maanden	5	10
Weer ingeschreven	5	6

Naast thuiszitters zijn er absoluut verzuimers (leerlingen zonder schoolinschrijving) en leerlingen met een vrijstelling van leerplicht. In 2016/2017 zijn elf absoluut verzuimers bij leerplicht bekend. Daarvan zijn zes leerlingen weer ingeschreven in een school (zie tabel 6b).

Bij het absolute verzuim is niet bij alle gesignaleerde leerlingen weer een inschrijving geregistreerd. Dit betreft leerlingen die na het behalen van het vmbo-diploma geen inschrijving hebben in het mbo. Deze leerlingen worden 'weer ingeschreven' geregistreerd bij het mbo.

*Tabel 6c: vrijstellingen van de inschrijvingsverplichting (bron: leerplicht)
(deze gegevens betreffen het totaal van po, vo, (v)so en mbo)*

Vrijstellingen	2015/2016	2016/2017
Psych/lich. gronden (art. a)	60	61
Richting onderwijs (art. b)	6	5
Scholing buitenland (art. c)	35	22

De vrijstellingen zijn niet te herleiden naar een schoolsoort, omdat een deel van deze leerlingen een permanente vrijstelling krijgt vanaf 5 jaar. Vanaf 2016/2017 worden alle nieuwe aanvragen voor een vrijstelling met het samenwerkingsverband besproken.

Uit de overzichten blijkt dat het nog niet in alle gevallen lukt om een passende oplossing te vinden, zeker niet binnen drie maanden. Door het inhoudelijk volgen van de thuiszitters zien we wel steeds duidelijker welke problematiek er achter schuil gaat. Deze problematiek kun je grofweg indelen in:

- Psychiatrische problematiek – leerlingen worden in eerste instantie als thuiszitter geregistreerd. Later blijkt dat er psychiatrische problematiek wordt geconstateerd waarbij behandeling nodig is, voordat de leerling weer naar school kan. Deze leerlingen komen in een latere fase onder de noemer geoorloofd verzuim. School en samenwerkingsverband spannen zich in om deze leerlingen toch beperkt onderwijs te bieden in de thuissituatie.
- Problemen in de thuissituatie – hierbij zien we vaak dat er niet snel genoeg hulp wordt geboden in de gezinssituatie of dat er te lang gewacht is met het inschakelen van de hulpverlening. Soms is de hulp (nog) niet beschikbaar, soms willen ouders of jongeren niet geholpen worden en mijden zij de zorg.

5.4 Adviezen, klachten en geschillen

Als ouders en school het niet eens zijn over de begeleiding of over een eventuele verwijzing naar een tussenvoorziening of VSO, kan het samenwerkingsverband onafhankelijk advies uitbrengen. In het schooljaar 2016/2017 heeft het samenwerkingsverband over zes leerlingen een formeel advies uitgebracht. Alle adviezen zijn opgevolgd. Eén van de adviezen bleek niet tot een goede oplossing te leiden, daar is een alternatief voor ingezet. Alle andere leerlingen volgen nog onderwijs conform het advies.

Daarnaast kunnen ouders of school een onderwijsconsulent inschakelen om uit de situatie te komen. Tot slot kunnen ouders een klacht indienen bij het schoolbestuur of een geschil melden bij de landelijke geschillencommissie passend onderwijs.

De geschillencommissie heeft in de ene casus geen uitspraak gedaan waarbij school of ouders in het gelijk zijn gesteld. Het advies van de geschillencommissie was om de leerling uit de setting te halen en op een andere school met afspraken nog een kans te geven. Dit advies is opgevolgd, maar bleek uiteindelijk niet te leiden tot een passend traject op die school.

Tabel 7: Klachten en geschillen (volgens opgave scholen)

	Klachten bij bestuur	Geschillen commissie	Inzet onderwijsconsulenten	Adviezen SVZ
praktijkonderwijs				
opdc				1
vmbo (excl. opdc)		1	4	3
havo/vwo	1		6	3
(V)SO				1
Totaal	1	1	10	8

5.5 Commissie voor toewijzing en advies (CTA)

In onderstaande tabellen is het aantal behandelde dossiers door de CTA opgenomen.

Tabel 8: Aantal aanmeldingen voor het vmbo en de schakelklas van Saenstroom opdc

CTA opdc aanmeldingen 2014/2015			
	besproken	toegelaten	afgewezen
opdc aanmeldingen vanuit primair onderwijs	99	85	14
doorstroom 1 ^e leerjaar vanuit schakelklas	15	14	1
zijinstroom	5	2	3
CTA opdc aanmeldingen 2015/2016			
	besproken	toegelaten	afgewezen
opdc aanmeldingen vanuit primair onderwijs	78	74	4
doorstroom 1 ^e leerjaar vanuit schakelklas	28	24	4
zijinstroom	2	2	0
CTA opdc aanmeldingen 2016/2017			
	besproken	toegelaten	afgewezen
opdc aanmeldingen vanuit primair onderwijs	93	91	2
doorstroom 1 ^e leerjaar vanuit schakelklas	15	12	3
zijinstroom	9	9	0

Tabel 9: Aantal aanmeldingen voor tussenvoorzieningen

voorziening	14/15	14/15	15/16	15/16	16/17	16/17
	toegelaten	afgewezen	toegelaten	afgewezen	toegelaten	afgewezen
TOP	24	0	31	1	35	2
Diagn. klas	13	1	14	3	10	0
BBZ	11	2	10	1	13	0
Totaal	50	3	57	5	58	2

Tabel 10: Aantal TLV (toelaatbaarheidsverklaringen) - aanvragen in 2014/2015 en 2015/2016

	ingediend	toegekend	afgewezen	teruggetrokken
TLV 14/15	107	104	3	
TLV 15/16	271	264	6	1
TLV 16/17	212	202	10	

De CTA heeft vijftien keer vergaderd over de toelating tot het vmbo en de schakelklas op het opdc en zestien keer over de afgifte van de toelaatbaarheidsverklaringen.

5.6 Lwoo en pro

In 2016 was het samenwerkingsverband voor het eerst verantwoordelijk voor het toekennen van de aanwijzingen leerwegondersteuning en de toelaatbaarheidsverklaringen voor het praktijkonderwijs. Het ging dan uitsluitend om leerlingen die nieuw instromen. Voor leerlingen die al eerder een indicatie lwoo of pro hebben ontvangen van de RVC hoefde geen nieuwe verklaring of aanwijzing te worden gegeven. Deze blijven geldig tot de leerlingen de schoolsoort verlaten. Voor het adviseren over de aanwijzingen lwoo en de TLV's is een commissie gevormd van een permanent lid van de CTA en een lid uit de poule. Daarnaast is een deskundige gevraagd om een onafhankelijk advies te geven. De commissie werd ondersteund door een secretaresse. Voor het schooljaar 2016/2017 zijn in totaal 408 aanwijzingen lwoo en 52 TLV's voor het praktijkonderwijs afgegeven. Voor het schooljaar 2017/2018 was dat respectievelijk 380 en 58.

Dit was tevens het laatste jaar dat de lwoo-aanwijzingen zijn afgegeven. Er wordt overgestapt op populatiebepoortiging op basis van historische gegevens. Het toekennen van een TLV's voor het praktijkonderwijs verandert niet. Dit blijft het samenwerkingsverband ook voor de instroom in 2018 doen.

6 Samenwerking

6.1 Primair onderwijs

De samenwerking met het primair onderwijs is met name gericht op de overgang van primair naar voortgezet onderwijs. Vanaf 2015 is als gevolg van de invoering van de verplichte eindtoets de informatie die het voortgezet onderwijs krijgt beperkter. Daarom is het extra belangrijk dat de ondersteuningsbehoeften die het primair onderwijs constateert, bij de overstap duidelijk zijn. In de praktijk blijkt dat die gegevens niet altijd voldoende zijn voor een goede start in het voortgezet onderwijs. Dit heeft een aantal oorzaken:

- Het basisonderwijs is anders georganiseerd met een vaste klas en een beperkt aantal leerkrachten. Ondersteuningsbehoeften die in de setting van het voortgezet onderwijs belangrijk zijn, worden daardoor nog niet altijd onderkend in het primair onderwijs.
- In het basisonderwijs ligt de grens voor het maken van een ontwikkelingsperspectiefplan (opp) hoger dan in het voortgezet onderwijs. Dit heeft gedeeltelijk te maken met de setting, zoals in het punt hierboven al is geconstateerd. Tevens heeft het te maken met de wijze waarop de middelen van het samenwerkingsverband worden ingezet. Pas als er middelen van het swv worden ingezet is een opp nodig. De drempel om die middelen in te zetten ligt in het vo hoger.
- Als er een opp is gemaakt gaat die vaak voor een groot deel over de cognitieve ondersteuning en niet of nauwelijks over de sociaal-emotionele ondersteuning. Informatie hierover is in veel gevallen wel van belang voor de start in het vo.
- Bij navraag over een aantal casussen bleken er bij leerlingen wel al problemen te zijn in groep 8, maar kon men het nog wel redden tot de overstap naar het vo.
- Tot slot blijkt in een aantal gevallen dat ouders geen toestemming geven voor de overdracht van informatie die voor de ondersteuning in het vo wel belangrijk kan zijn.

We willen graag met het primair onderwijs onderzoeken hoe we de leerlingen eerder en beter in beeld krijgen voordat zij de overstap naar het voortgezet onderwijs maken.

De samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs voeren structureel overleg met de gemeenten in het zogenaamde kernteam over de aansluiting met de jeugdhulp en andere gemeenschappelijke thema's.

6.2 Aansluiting vo-mbo

In de aansluiting tussen vo en mbo van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, hebben we een aantal vorderingen gemaakt:

- De overdracht van gegevens van vo naar mbo is verbeterd. Er is gekozen voor een andere aanbieder (Iddink i.p.v. Intergrip)
- In het kader van voortijdig schoolverlaten is opdracht gegeven om een onderzoek te starten naar kwetsbare jongeren. Hiermee worden jongeren bedoeld die praktijkonderwijs, speciaal onderwijs, vmbo basis, mbo 1 of mbo 2 hebben gevolgd, zonder dat een startkwalificatie behaald wordt. Het beeld is dat veel van deze jongeren eerder uitvallen in het vervolgonderwijs of niet in staat blijken om een duurzame arbeidsplek te verkrijgen. Het onderzoek moet inzicht geven hoe dit proces verloopt, wat er al wordt ingezet door de diverse partijen (onderwijs en gemeenten) en waar verbeteringen kunnen plaatsvinden. Een deel van de plusmiddelen wordt ingezet voor dit onderzoek in schooljaar 2017/2018.
- De inzet van de plusmiddelen in de arrangementen op de reguliere scholen is per 1 augustus 2017 beëindigd. De voorziening BBZ is gehandhaafd. Om kwetsbare jongeren uit het praktijkonderwijs en speciaal onderwijs een grotere kans te geven op het behalen van

een startkwalificatie zijn middelen ingezet om de begeleiding van deze leerlingen in het mbo 2 traject te versterken.

6.3 Gemeenten

- Leerplicht

De afdeling leerplicht van de gemeente Zaanstad gaat niet alleen over de leerlingen uit Zaanstad, maar ook over die uit Wormerland en Oostzaan. Dit is een voordeel, omdat vrijwel de gehele populatie van het vo in onze regio onder verantwoordelijkheid van de afdeling leerplicht van de gemeente Zaanstad valt. De volgende activiteiten zijn dit jaar uitgevoerd:

- Maandelijks bespreking thuiszitters
- Leerplichtsprekkuur
- Deelname aan de zorgadviesteams op de scholen.

De afdeling leerplicht denkt actief mee in oplossingen. De scholen zijn tevreden over de inzet en ondersteuning van leerplicht.

- Leerlingenvervoer

De gemeente Zaanstad vraagt aan het samenwerkingsverband een verklaring, waarin staat wat de dichtstbijzijnde passende school is voor een leerling, om daar de toekenning van het leerlingenvervoer op af te stemmen.

- Jeugdhulp en schoolmaatschappelijk werk

Alle gemeenten in de regio werken met wijkgerichte jeugdteams. De scholen hebben leerlingen uit meerdere wijken. Om de aansluiting te optimaliseren, hebben de gemeenten het schoolmaatschappelijk werk voor drie uur per week gefaciliteerd. Er is voor zorgcoördinatoren, schoolmaatschappelijk werkers en jeugdteams een aantal activiteiten georganiseerd om de samenwerking te stimuleren. De ervaringen met de jeugdteams zijn verschillend. Naast goede ervaringen waarbij de jeugdteams actief samenwerken met de school en zoeken naar een gezamenlijke aanpak, is bij een aantal jeugdteams de afstand tot het onderwijs nog groot. De scholen lopen aan tegen een gebrek aan communicatie, de doorlooptijden in de hulpverlening (vooral richting GGZ) en het onvoldoende kunnen uitwisselen van informatie vanwege privacy. Ook ervaren scholen regelmatig dat ouders de ondersteuning vanuit een jeugdteam tegenhouden of vertragen. De verwachtingen van scholen bij de inzet van de jeugdbescherming komen niet overeen met de werkelijkheid. De verwachtingen zijn dat de jeugdbescherming snel kan doorpakken, maar dat blijkt in de praktijk niet te gebeuren.

Ook wordt geconstateerd dat scholen soms te lang wachten met het betrekken van professionals bij de ondersteuning. De jeugdgezondheidszorg is vorig jaar actiever betrokken geweest bij het inzichtelijk maken van geoorloofd schoolverzuim. De aanpak is nog niet overal goed uitgevoerd (o.a. door capaciteit bij de jeugdartsen)

- Aansluiting arbeidsmarkt

Het creëren van arbeidsplaatsen voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt blijft achter bij de vraag. Nu veel jongeren, die voorheen in de Wajong terecht konden komen, daar nu niet meer voor in aanmerking komen, is de behoefte heel groot. Omdat deze jongeren ook blijvende begeleiding op de werkplek nodig hebben, zien we dat een deel van deze jongeren na 1 of 2 jaar thuis komt te zitten. Ze zijn dan niet meer in beeld van het onderwijs. In het kader van het beleid voortijdig schoolverlaten wordt deze doelgroep benoemd als kwetsbare jongeren. Er is een voorstel gemaakt voor een sluitende aanpak voor deze jongeren, zodat zij niet meer tussen wal en schip vallen.

- Een belangrijk doel van passend onderwijs is het terugdringen van het aantal thuiszitters. De inspectie vraagt sinds december 2015 het aantal ongeoorloofde thuiszitters op bij de samenwerkingsverbanden. Echter naast ongeoorloofd thuiszitten is er een aanzienlijke groep leerlingen die geoorloofd thuiszitten. Geoorloofd wil zeggen dat voor deze leerlingen door leerplicht is aangemerkt dat zij ziek zijn en niet naar school kunnen komen. In veel gevallen gaat het om leerlingen met psychiatrische problematiek of langdurig zieke leerlingen. In veel gevallen wordt wel een beperkte vorm van onderwijs geboden, echter de leerlingen gaan niet naar school. Daarnaast zijn er leerlingen die een vrijstelling hebben van leerplicht. In die gevallen is geconstateerd dat de leerling geen onderwijs kan volgen. Er is dan ook geen schoolinschrijving. Over het algemeen zijn deze jongeren ondergebracht bij een zorginstelling.

Het probleem van de thuiszitters blijkt hardnekkig. Daarom is er in 2016 een thuiszitterpact gesloten tussen de onderwijsraden, de ministeries van OCW en VWS en de VNG. In dit pact is de doelstelling afgesproken dat iedere jongere binnen drie maanden een passend onderwijs en/of zorgarrangement heeft, zodra een jongere thuis komt te zitten. Aan de samenwerkingsverbanden en gemeenten is opdracht gegeven om een regionale thuiszittersaanpak af te spreken, om daarmee bij te dragen aan de doelstelling van het thuiszitterspact.

De Zaanse aanpak is voor het voortgezet onderwijs beschreven in een aantal delen:

1. Handreiking verzuimpreventie: een belangrijk signaal voor problematiek en dus ook voor dreigend thuiszitten is zorgelijk verzuim. Alle scholen hebben een verzuimaanpak. De uitvoering is echter nog wel voor verbetering vatbaar. Het aantal leerlingen dat frequent verzuimt is nog steeds hoog. De aanpak is vaak mentorafankelijk. Veel mentoren doen dat goed, echter we zien ook twee beperkingen: mentoren houden het te lang bij zich en trekken pas aan de bel als het te laat is; niet elke mentor is in staat het goede gesprek te voeren met ouders en leerling of stellen dat gesprek te lang uit.
2. Thuiszitterstafel; hierbij komt een vast team bij elkaar die de thuiszitters (geoorloofd en ongeoorloofd) bespreekt. Het team bestaat uit een medewerker van leerplicht, een jeugdarts, een medewerker van het jeugdteam, iemand vanuit het samenwerkingsverband. De thuiszitterstafel start in 2018 en zal in eerste instantie niet alle thuiszittende leerlingen kunnen bespreken. De focus zal dan liggen op nieuwe casussen. Verwacht wordt dat uiteindelijk wel alle thuiszitters besproken kunnen worden.
3. Terugdringen van het aantal vrijstellingen. Afgesproken is dat vrijstelling voor maximaal één jaar worden afgegeven en dat altijd het samenwerkingsverband betrokken wordt, zodat gekeken kan worden of toch niet een beperkte vorm van onderwijs mogelijk is.
4. Er is een kader in ontwikkeling waarin onderwijs-zorgarrangementen mogelijk worden gemaakt. Hierbij werken onderwijs en hulpverlening nauw samen met als uitgangspunt: wat is wel mogelijk!

7 Financiën

7.1 Financieel verslag

In het kalenderjaar 2017 is een positief resultaat van € 499.382 behaald. Hiervan is € 316.792 afkomstig van het verschil tussen ontvangen en doorbetaalde bekostiging voor lwoo en pro. Het restant van € 182.590 is het resultaat uit de bedrijfsvoering en doorbetalingen van overige programma's. In de begroting was rekening gehouden met een lager positief resultaat (€ 247.500). Met name de aanpassing van de normbedragen heeft gezorgd voor een positief verschil.

Het eigen vermogen van SVZ bedraagt € 1.159.140. Een deel hiervan wordt gereserveerd voor de verwachte verevening van de budgetten van lwoo en pro. Voor onze regio zou dit een flinke vermindering van de bekostiging betekenen. De bedragen die tot het moment van verevening overblijven worden gereserveerd om te gebruiken in de periode na de verevening.

Op het gebied van treasury zijn geen bijzonderheden. Middelen die niet direct nodig zijn worden weggezet op de spaarrekening bij de Rabobank.

7.2 Continuïteitsparagraaf

7.2.1 Leerlingen en personele bezetting

	1-10-2016	2017	2018	2019
Bron PVG 2017				
Aantal leerlingen regulier	9.886	9.771	9.693	9.763
Personele bezetting	31-12-2016			
Bestuur / Management	0,87	0,87	0,87	0,87
Ondersteunend Personeel	0,70	0,70	0,70	0,70

Toelichting

Het samenwerkingsverband heeft weinig personeel in dienst om de overheadkosten zo laag mogelijk te houden. Met OVO-Zaanstad is een dienstverleningsovereenkomst gesloten om een aantal werkzaamheden uit te voeren voor het samenwerkingsverband.

7.2.2 Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is opgesteld voor kalenderjaren. Conform de doelstelling en uitgangspunten van het samenwerkingsverband worden de beschikbare middelen na afdracht volgens afspraak in het Ondersteuningsplan ingezet in tussenvoorzieningen en verder zo veel mogelijk doorgezet naar de aangesloten scholen ten behoeve van hun arrangementen.

x € 1.000

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten				
Rijksbijdragen	15.381	14.793	14.690	14.412
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	352	415	-	-
Totaal baten	15.733	15.208	14.690	14.412
Lasten				
Personele lasten	132	135	136	137
Huisvestingslasten	8	8	8	8
Overige lasten	571	713	219	219
Totaal lasten bedrijfsvoering	711	855	363	364
Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW	12.121	11.325	11.196	11.189
Doorbetalingen op basis van 1 februari	189	200	220	220
Overige doorbetalingen aan schoolbesturen	2.213	2.371	2.276	2.444
Totaal verplichte afdrachten en doorbetalingen	14.523	13.895	13.692	13.853
Totaal lasten	15.234	14.750	14.054	14.216
	498	458	636	196
Financiële baten	1	-	-	-
Eindresultaat positief	499	458	636	196
waarvan LWOO/PrO	317	556	636	196
Algemeen resultaat	183	-98	-	-

Het Ministerie van OCW heeft bepaald dat de verplichte afdrachten aan OCW en de doorbetalingen niet meer als negatieve baten opgevoerd dienen te worden, maar als lasten. Bovenstaand model is daarop aangepast, net als de andere overzichten in deze jaarrekening. Dit heeft geen effect op het resultaat of de balans, wel op de kengetallen.

De daling in 2019 van de overige subsidies en de overige lasten heeft te maken met onzekerheid omtrent de toekenning van de subsidies voor de Plusvoorziening en Schoolmaatschappelijk Werk. Zowel de opbrengst als de lasten zijn daarom niet meegenomen vanaf 2019.

7.2.3 Meerjarenbalans

x € 1.000

Activa	2017	2018	2019	2020
Materiele vaste activa	-	-	-	-
Vlottende activa	274	254	254	254
Liquide middelen	1.372	1.561	2.090	2.281
Totaal activa	1.646	1.815	2.344	2.535

Passiva				
Bestemmingsreserve algemeen	746	624	517	517
Bestemmingreserve LWOO/PrO	413	969	1.604	1.800
Totaal eigen vermogen	1.159	1.593	2.122	2.317
Voorzieningen	4	4	4	-
Kortlopende schulden	482	315	315	315
Totaal passiva	1.646	1.912	2.441	2.632

Het overschot van de lwoo/pro middelen wordt vanaf 2020 ingezet als tegemoetkoming voor de vmbo's voor de verwachte daling aan inkomsten van de lwoo middelen.

Het resultaat van het kalenderjaar wordt in het daaropvolgende schooljaar doorbetaald via programma 8.

7.2.4 Kengetallen

Met betrekking tot de kengetallen wordt uitgegaan van de kengetallen zoals die ook voor schoolbesturen gelden.

Kengetallen financiële positie	signalerings	2017	2018	2019	2020
	grens				
Solvabiliteit 2 (EV+VZ)/TV	< 0,3	0,71	0,83	0,87	0,88
Liquiditeit (current ratio)	<0,75	3,41	5,74	7,42	8,05
Rentabiliteit	0	3,17%	3,01%	4,33%	1,36%
Personele lasten/Totale Rijksbijdragen		0,86%	0,91%	0,93%	0,95%

De kengetallen van de balans, solvabiliteit, liquiditeit, blijven boven de signaleringsgrenzen die de Inspectie van het Onderwijs adviseert.

7.3 Interne beheersing en risicomanagement

7.3.1 Interne beheersing

Jaarlijks wordt de begroting voor het volgende kalenderjaar opgesteld. Monitoring van de resultaten wordt driemaal per jaar gedaan door middel van een financieel overzicht waarin verschillen tussen begroting en realisatie worden geanalyseerd en toegelicht. Indien deze analyse aanleiding geeft tot verschillen op jaarbasis, dan wordt de forecast hierop bijgesteld.

Binnenkomende financiële beschikkingen van het ministerie worden gecontroleerd en vergeleken met de gemaakte aannames in de begroting. Leerlingaantallen en -kenmerken worden gemonitord, zodat we voortdurend in staat zijn onze financiële positie en prognoses te beoordelen en zo nodig aan te passen.

7.3.2 Risico's

De directe risico's voor het samenwerkingsverband als organisatie zijn beperkt, omdat de middelen vooral worden doorgezet naar de scholen. Voor het samenwerkingsverband bestaat er vooral een risico in geval er sprake is van langdurig ziekteverzuim. Hiervoor wordt geen aparte voorziening getroffen. Het risico zal gedekt worden vanuit de buffer van het eigen vermogen.

Voor de aangesloten besturen zijn de volgende risico's te noemen:

1. Veranderingen in leerlingontwikkeling, b.v. als er meer leerlingen in aanmerking komen voor VSO dan verwacht. In principe is de commissie voor toewijzing en advies onafhankelijk bij het geven van adviezen over een toelaatbaarheidsverklaring. De commissie brengt advies uit aan de directeur-bestuurder, die uiteindelijk beslist. Daarmee liggen de sturingsmogelijkheden bij de directeur-bestuurder. Indien er toch meer leerlingen gebaat zijn bij VSO dan verwacht, betekent dit voor de reguliere scholen dat er minder middelen voor extra ondersteuning beschikbaar zijn. Een andere ingezette trend is dat er procentueel meer leerlingen een havo/vwo-advies krijgen en minder leerlingen een vmbo-advies. Dit is een risico voor de vmbo-scholen, omdat hun leerlingenaantal daalt en zij daardoor ook minder middelen krijgen vanuit het budget van het samenwerkingsverband.
2. In 2016 zijn de budgetten voor leerwegondersteuning en praktijkonderwijs voor het eerst onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband gekomen. Op basis van de afgegeven indicaties voor praktijkonderwijs en leerwegondersteuning zal DUO de bijbehorende budgetten direct uitkeren aan de scholen waar deze leerlingen staan ingeschreven. De overgebleven middelen komen ten goede aan het samenwerkingsverband en vallen onder de lichte ondersteuning. Indien de middelen niet toereikend zijn, worden deze ingehouden op het toe te kennen lichte ondersteuningsbudget van het samenwerkingsverband. Het risico wordt klein geacht. Vooraf worden ook geen maatregelen afgesproken. Op het moment dat het zich voordoet moet kritisch gekeken worden welke consequenties dit heeft voor de verdeling van deze middelen onder de reguliere scholen en de tussenvoorzieningen.
3. In het wetsvoorstel integratie van lwoo en pro in passend onderwijs wordt gesproken over een mogelijke verevening van de budgetten voor lwoo en pro. Een verevening zou voor de scholen die lwoo of pro verzorgen een flinke vermindering van de middelen betekenen (30 procent). In 2016 is een adviesrapport uitgebracht waarin geadviseerd wordt niet over te gaan op verevening, maar wel te kijken naar een andere verdeelsystematiek. De verwachting is dat ook deze nieuwe systematiek zal leiden tot een aanzienlijke verlaging van het budget, maar dat het effect minder groot zal zijn. De directeurs van de vmbo-scholen zijn met elkaar in gesprek om de mogelijke consequenties van een andere verdeelsystematiek voor te bereiden. Een wetsvoorstel wordt verwacht in 2018. De verwachting is dat de daadwerkelijke toepassing van nieuwe wetgeving vervolgens vanaf 2020 zal worden uitgevoerd. Als beheersmaatregel is afgesproken de middelen die in de komende jaren overblijven vanuit het budget lwoo en pro te reserveren voor dit risico.

Zowel bij het eerste als tweede genoemde risico kan bij een overschrijding van het budget van het samenwerkingsverband in het uiterste geval worden gekort op de lumpsum van alle scholen van het samenwerkingsverband.

7.4 Aandachtspunten voor 2018

- Implementatie nieuw ondersteuningsplan 2018-2022
Het huidige ondersteuningsplan loopt tot 2018. De scholen dienen een nieuw schoolondersteuningsprofiel op te stellen.
- Toekennen lwoo-budget op basis van historische gegevens.
Voor de nieuwe inschrijvingen in 2018 zal op basis van historische gegevens het percentage dat in aanmerking komt voor lwoo worden vastgesteld. Voor deze leerlingen wordt geen aanwijzing lwoo meer afgegeven, maar krijgen de scholen een populatiebekostiging. Voor de leerlingen in klas 2 en hoger blijven de aanwijzingen lwoo bestaan en wordt via DUO het budget aan de scholen toegekend.
- Zaanse Thuiszitterspact, inclusief preventie ziekteverzuim en terugdringen van vrijstellingen in het onderwijs.
Het Zaanse Pact is in concept klaar en zal in 2018 in ieder geval leiden tot een pilot thuiszitterstafel. Het Zaanse Pact moet nog worden afgestemd met het primair onderwijs
- Samenwerking met jeugdhulpverlening (o.a. inzet schoolmaatschappelijk werk)
In 2017 is de inzet van het schoolmaatschappelijk werk geëvalueerd. Deze evaluatie heeft geleid tot een pilot op twee scholen met een ondersteuningsteam op school waarbij de jeugdhulpverlening, jeugdarts en leerplicht wekelijks of tweewekelijks op school is om complexe casussen te bespreken, te volgen en waar mogelijk op school ondersteuning te bieden.
- Beleid formuleren met betrekking tot voortijdig schoolverlaten in samenwerking met mbo en RMC Regio 21 (2017-2020)
Sinds 2016 is een nieuw convenant 'Aanval op de uitval' van kracht. Voor het schooljaar 2016/2017 is voortgeborduurd op het vorige convenant, om wat ruimte te creëren voor het formuleren van goed plannen vanaf 2017/2018. In 2017/2018 is een onderzoek gepland om de doelgroepen en de activiteiten beter in beeld te krijgen, zodat de plannen voor 2018/2019 nog meer aansluiten bij de behoeften van jongeren
- Doorontwikkeling van het in beeld brengen van de kwaliteit van de ondersteuning en doelmatigheid en rechtmatigheid van de inzet van de middelen van het samenwerkingsverband op de scholen en tussenvoorzieningen.
- Nieuwe governancestructuur van de Stichting Saenstroom: rol directeur-bestuurder als bestuurder Stichting Saenstroom en de toezichthoudende rol van een aantal leden van de ALV.

8 Jaarrekening

8.1 Grondslagen voor de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO).

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

De activa en passiva zijn voor zover niet anders vermeld opgenomen tegen nominale waarde. Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen enerzijds de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en anderzijds de kosten en lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Het Ministerie van OCW heeft bepaald dat de verplichte afdrachten aan OCW en de doorbetalingen niet meer als negatieve baten opgevoerd dienen te worden, maar als lasten. Het model is daarop aangepast, net als de andere overzichten in deze jaarrekening. Dit heeft geen effect op het resultaat of de balans, wel op de kengetallen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Voor zover voor het vereiste inzicht noodzakelijk wordt geacht worden de verbonden partijen afzonderlijk opgenomen en toegelicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Vorderingen (debiteuren)

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Grondslagen voor de voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening personeelsbeloningen

De voorziening personeelsbeloningen jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt geen rekening gehouden met verwachte salarisstijging, wel met de blijfkans. Bij het contant maken is 2,5% als disconteringsvoet gehanteerd.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd; uitgaven en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar worden in de jaarrekening verwerkt indien zij bekend zijn op het moment van het opmaken van de jaarrekening.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

8.2 Balans per 31-12-2017

Activa	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
<u>Vlottende activa</u>		
Debiteuren	4.320	21.552
Overlopende activa	269.681	100.185
Liquide middelen	<u>1.371.572</u>	<u>893.366</u>
<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>1.645.573</u>	<u>1.015.103</u>
Totaal activa	1.645.573	1.015.103
Passiva	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
<u>Eigen vermogen</u>	<u>1.159.140</u>	<u>659.758</u>
<u>Voorzieningen</u>	<u>4.442</u>	<u>4.442</u>
<u>Kortlopende schulden</u>		
Crediteuren	287.105	158.272
Overlopende passiva	187.161	185.328
Belastingen en sociale premies	<u>7.725</u>	<u>7.303</u>
<u>Totaal kortlopende schulden</u>	<u>481.991</u>	<u>350.903</u>
Totaal passiva	1.645.573	1.015.103

8.3 Staat van baten en lasten 2017

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
Baten	€	€	€
Rijksbijdragen	15.381.428	14.943.000	15.194.527
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	351.560	360.000	361.186
Overige baten	-	-	21.854
Totaal baten	15.732.988	15.303.000	15.577.566
Lasten			
Personele lasten	132.117	130.000	138.387
Huisvestingslasten	8.000	8.000	8.000
Overige lasten	571.243	606.000	882.879
Totaal lasten bedrijfsvoering	711.360	744.000	1.029.265
Afdracht VSO teldatum (via DUO)	3.601.786	3.553.000	3.500.735
Afdracht LWOO (via DUO)	6.951.464	6.763.500	7.012.059
Afdracht PrO (via DUO)	1.568.197	1.530.500	1.620.641
Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW	12.121.447	11.847.000	12.133.435
Doorbetalen op basis van 1 februari	188.552	240.000	48.984
Overige doorbetalingen aan schoolbesturen	2.213.139	2.224.500	2.194.802
Totaal verplichte afdrachten en doorbetalingen	14.523.138	14.311.500	14.377.221
Totaal lasten	15.234.498	15.055.500	15.406.486
	498.490	247.500	171.080
Financiële baten	892	-	4.104
Eindresultaat positief	499.382	247.500	175.184
waarvan LWOO/PrO	316.792	247.500	96.620
Algemeen resultaat	182.590	-	78.564

Voor een toelichting op de verschillen tussen de gerealiseerde cijfers t.o.v. de begroting wordt verwezen naar paragraaf 8.9.

8.4 Kasstroomoverzicht

	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten	€	€
Resultaat	499.382	175.184
Mutaties voorzieningen	-	4.442
Veranderingen in vlottende middelen:		
Vorderingen	-152.264	-61.263
Schulden	131.088	-106.106
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	-21.176	-167.369
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	478.206	12.257
Mutatie liquide middelen	478.206	12.257

8.5 Toelichting balans

Activa	31-12-2017	31-12-2016
<i>Flottende activa</i>	€	€
<u>Debiteuren</u>	<u>4.320</u>	<u>21.552</u>
<u>Overlopende Activa</u>		
Nog te ontvangen bedragen:		
Plusvoorziening via ROC Amsterdam (afrekening 2016-2017)	12.100	54.400
Subsidie Gemeente Zaanstad SMW (afrekening 2017)	8.655	8.276
Subsidie Gemeente Oostzaan SMW	-	13.385
Subsidie Gemeente Wormerland SMW	-	20.020
Rente spaarrekening	892	4.104
Vooruitbetaalde bedragen:		
Arbon&Partners	20.328	-
Altra; dienstverleningsovereenkomst jan/jul 18	<u>227.706</u>	<u>-</u>
Totaal overlopende activa	<u>269.681</u>	<u>100.185</u>
<u>Liquide middelen</u>		
Rekening courant	26.101	30.000
Spaarrekening	<u>1.345.471</u>	<u>863.366</u>
Totaal liquide middelen	<u>1.371.572</u>	<u>893.366</u>

Het eigen vermogen laat het volgende verloop zien:

	31-12-2016	resultaat	31-12-2017
	€	€	€
Algemene reserve	563.138	182.590	745.728
Reserve LWOO/ProO	96.620	316.792	413.412
Eigen vermogen	<u>659.758</u>	<u>499.382</u>	<u>1.159.140</u>

Aan de ALV wordt voorgesteld om van het totale exploitatiesaldo ad € 499.382 het deel dat gerealiseerd is op lwoo/pro ad € 316.792 aan de reserve lwoo/pro toe te voegen en € 182.590 aan de algemene reserve met het doel om het in schooljaar 2018/2019 in te zetten. Het voorstel is reeds verwerkt in het eigen vermogen.

Passiva	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
<u>Voorzieningen</u>		
Voorziening personeelsbeloning	4.442	4.442
<u>Totaal voorzieningen</u>	<u>4.442</u>	<u>4.442</u>
<i>Kortlopende schulden</i>		
<u>Crediteuren</u>	<u>287.105</u>	<u>158.272</u>
<u>Overlopende passiva</u>		
Plusvoorziening vooruitontvangen	158.502	-
Accountantskosten	15.125	8.000
Gemeente Zaanstad	5.352	-
Reservering vakantiegeld	4.253	4.190
Divers	3.803	-
Netto loon	126	593
Altra; verplichte AB bij VSO	-	157.905
Controle / administratieve lasten Plusvoorziening	-	4.024
Diensten derden (detachering)	-	7.026
Vacatiegelden	-	3.590
<u>Totaal overlopende passiva</u>	<u>187.161</u>	<u>185.328</u>
<u>Belastingen en sociale premies</u>		
Loonheffing	7.403	5.816
Pensioenpremie	284	1.487
IPAP	38	-
<u>Totaal belastingen en sociale premies</u>	<u>7.725</u>	<u>7.303</u>

Onder crediteuren staat een grote post van Altra. In 2016 stond eenzelfde soort post opgenomen onder de overlopende passiva.

8.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er is een Dienstverleningsovereenkomst begeleiding passend onderwijs afgesloten met Stichting Altra. Ingaande 1-8-2016, voor de duur van drie schooljaren en derhalve eindigend op 1-8-2019. (Omvang € ± 380.000 per jaar).

8.7 Verbonden partijen

Het Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek heeft de volgende leden die als verbonden partijen worden aangemerkt:

- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zaanstad;
- Stichting Zaam, Interconfessioneel Voortgezet Onderwijs;
- Onderwijsstichting St Michaël;
- Stichting Zaan Primair voor Openbaar Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs;
- Stichting Altra;
- Stichting Heliomare.

8.8 Toelichting staat van baten en lasten

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
Baten	€	€	€
Rijksbijdragen			
Lichte ondersteuning	919.398	929.000	941.175
Lichte ondersteuning LWOO	7.296.479	7.098.500	7.212.697
Lichte ondersteuning PRO	1.555.733	1.513.500	1.537.870
Verevening lichte ondersteuning	-	-	47.677
Zware ondersteuning	5.645.331	5.436.000	5.493.540
Verevening zware ondersteuning	35.512-	34.000-	38.432-
Totaal rijksbijdragen	15.381.428	14.943.000	15.194.527
Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
Bijzondere projecten; SMW	230.560	239.000	225.186
Bijzondere projecten; Plusvoorziening	121.000	121.000	136.000
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	351.560	360.000	361.186
Overige baten			
Overige baten	-	-	21.854
Totaal overige baten	-	-	21.854
Totaal baten	15.732.988	15.303.000	15.577.566

De Rijksbijdragen lichte en zware ondersteuning zijn hoger dan begroot. Enerzijds omdat in de begroting met een lager leerlingaantal is gerekend, anderzijds omdat de normbedragen naar boven zijn aangepast.

Een nadere toelichting op de verschillen ten opzichte van begroting staat in paragraaf 8.10.

Een nadere toelichting op de bijzondere projecten staat in paragraaf 8.9

De lasten zijn als volgt te specificeren (Programma 1):

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
Lasten bedrijfsvoering	€	€	€
Personele lasten			
Lonen en salarissen	88.403	90.000	89.187
Incidenteel loon	784	1.000	1.510
Vakantiegeld	7.026	8.500	7.086
Eindejaarsuitkering / 13e maand	6.962	8.500	6.933
Bindingstoelage	210	500	210
Loonwaarde 50 cao uren	1.960	-	4.514
Reiskosten woon-werk	887	-	652
Reis- en verblijfkosten via salaris	931	500	688
Sociale lasten	11.951	11.500	12.069
Netto vergoedingen	706	500	615
Pensioenlasten	15.700	14.000	13.389
Inleenpersoneel	1.234	-	-
Toevoeging voorziening personeelsbeloning	-	-	4.442
Scholing en training	2.946	2.500	3.736
Personeelszorg	-	500	-
Kosten personeelsadministratie	-	500	35
Kosten goed werkgeverschap	-	500	-
Overige personeelskosten	7.582-	9.000-	6.679-
Totaal personele lasten	132.117	130.000	138.387
Huisvestingslasten			
Huur accommodaties	8.000	8.000	8.000
Huisvestingslasten	8.000	8.000	8.000
Overige lasten			
Klein inventaris	-	500	-
Drukwerk derden	-	-	351
Abonnementen en contributies	450	500	1.250
Representatie en vergaderingen	174	500	131
Vacatiegelden	87.089	97.500	89.529
Diensten van derden	68.871	77.500	47.876
Beleidsmatige adviezen	-	-	24.288
Onderhoud hard-/software	6.052	7.000	6.052
Accountantskosten	17.173	9.000	10.680
Verzekeringskosten	605	1.500	1.210
Diversen	63	2.000	4-
Verplichte besteding AB bij VSO	-	-	293.590
Bijzondere projecten; SMW	269.765	289.000	270.902
Bijzondere projecten; Plusvoorziening	121.000	121.000	137.024
Totaal overige lasten	571.243	606.000	882.879
Totaal lasten bedrijfsvoering	711.360	744.000	1.029.265

Op overige personeelskosten staat een correctie op de loonkosten voor een vergoeding van de uren van het voorzitterschap van de werkgroep POVO.

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
Verplichte afdrachten en doorbetalingen	€	€	€
Afdracht VSO teldatum (via DUO)	3.601.786	3.553.000	3.500.735
Afdracht LWOO (via DUO)	6.951.464	6.763.500	7.012.059
Afdracht PrO (via DUO)	1.568.197	1.530.500	1.620.641
Totaal verplichte afdrachten uit te voeren door OCW	12.121.447	11.847.000	12.133.435
Doorbetaling op basis van 1 februari			
Doorbetalingen Frictiekosten VSO	259.351	240.000	48.984
In rekening gebrachte basisbekostiging	70.799-	-	-
Totaal doorbetalingen op basis van 1 februari	188.552	240.000	48.984
Overige doorbetalingen aan schoolbesturen			
Doorbetalingen Michaël College	177.558	144.500	184.177
Doorbetalingen Pascal Zuid VMBO	65.129	52.000	63.713
Doorbetalingen Pascal College HAVO/VWO	107.294	104.500	117.909
Doorbetalingen de Faam	37.661	50.500	52.755
Doorbetalingen Zaanlands Lyceum	124.655	141.500	155.499
Doorbetalingen Compaen	107.301	79.000	102.683
Doorbetalingen Saenredam College	75.801	73.500	87.986
Doorbetalingen ISK	9.301	9.500	9.809
Doorbetalingen Zuiderzee College	70.573	68.500	84.360
Doorbetalingen de Brug	34.438	40.000	39.613
Doorbetalingen Bertrand Russell College	116.249	125.000	150.603
Doorbetalingen Trias	146.472	146.500	188.582
Doorbetalingen Saenstroom	584.935	589.500	624.493
Doorbetalingen Altra College	116.617	125.000	126.965
Doorbetalingen AWBZ aan VSO	45.000	45.000	47.750
Doorbetaling LWOO/PrO verwijzingen na 1-10	-	50.000	-
Doorbetaling inhuur expertise scholen	394.155	380.000	157.905
Totaal overige doorbetalingen aan schoolbesturen	2.213.139	2.224.500	2.194.802
Totaal afdrachten en doorbetalingen	14.523.138	14.311.500	14.377.221
Totale lasten	15.234.498	15.055.500	15.406.486

De Overige doorbetalingen aan schoolbesturen zijn als volgt in programma's onderverdeeld:

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
Programma 2 Observatieklas/herstart	116.617	125.000	126.965
Programma 3 Rebound	201.504	201.500	205.000
Programma 4 Aanvulling OPDC	219.996	220.000	215.000
Programma 5 Dienstencentrum	20.004	20.000	20.004
Programma 6 Lichte ondersteuning Scholen	79.797	80.000	80.016
Programma 8 Extra ondersteuning in VO	1.059.559	1.026.500	1.186.670
Programma 9 Budget hoogbegaafden	76.507	76.500	108.500
Programma 10 Teacchgroep (voorm.AWBZ)	45.000	45.000	47.750
Programma 11 Extra uitdelingen VO (verev. Lo)	-	-	46.992
Programma 14 Inhuur expertise scholen	394.155	380.000	157.905
Programma 15 Aanvragen LWOO/PrO na 1-10	-	50.000	-
Totaal doorbetalingen 2 t/m 15	2.213.139	2.224.500	2.194.802

N.B. Programma 12 "Frictie VSO" heeft een aparte vermelding gekregen in de resultatenrekening bij de lasten onder "Doorbetalingen op basis van 1 februari".

8.9 Bijzondere projecten

8.9.1 Schoolmaatschappelijk werk

Naast de Rijksbijdragen ontvangt het Samenwerkingsverband voor het schoolmaatschappelijk werk een subsidie van de drie gemeenten die vallen binnen de regio van het samenwerkingsverband. Dit zijn de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan. De subsidie heeft betrekking op de ondersteuning in de scholen en de verbinding met de jeugdteams. Een deel van de uren wordt ingekocht bij de Stichting maatschappelijke dienstverlening. Een overzicht van de baten en lasten volgt hieronder:

SchoolMaatschappelijk Werk			
Baten			kalenderjaar 2017
Ontvangen van Gemeente Zaanstad	164.450		
Nog te ontvangen 5%	8.657		
<i>Totale subsidie Gemeente Zaanstad</i>		173.107	
Ontvangen van Gemeente Oostzaan		10.358	
Niet ingezette uren Oostzaan 2015		2.007	
Ontvangen van Gemeente Wormerland		17.265	
Niet ingezette uren Wormerland 2015		3.343	
<i>Totaal subsidie</i>			206.080
Bijdrage van scholen tbv SMW 2017			24.480
Totale baten			230.560
Lasten			
<i>SMD Zaanstreek/Waterland</i>			
Factuur 2017, 1e kwartaal	43.672		
Factuur 2017, april t/m juli	59.440		
Factuur 2017, september t/m december	59.400		
<i>Totaal SMD</i>			162.512
Bijdrage betaald aan diverse scholen t.b.v. SMW 2017	107.250		
			107.250
Totale lasten			269.762
Saldo per 31-12-2017 / lasten SWV			39.201-

8.9.2 Plusvoorziening

De plusvoorzieningen vallen onder de middelen ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten die voor de RMC regio beschikbaar worden gesteld. Het deel dat toegekend is aan het voortgezet onderwijs in onze regio wordt ingezet ter preventie van schooluitval en als aanvulling voor de ondersteuningsarrangementen, omdat de doelgroep van de plusvoorzieningen 'overbelaste jongeren' van de ondersteuning gebruik maakt. De subsidie ad € 121.000 is beschikbaar gesteld voor het schooljaar 2016/2017. Na verantwoording van de subsidie zal de 10% nog niet uitgekeerde subsidie worden overgemaakt.

PLUSVOORZIENING	
Totaalbedrag subsidie schooljaar 2016/2017	121.000
ROC Amsterdam	
Ontvangen 90% 15-6-'17	
Ondersteuning Arrangementen Passend Onderwijs 12 x	90.000
Ondersteuning voorziening BBZ	25.000
Vergoeding coördinatie	4.000
Accountantscontrole	2.000
Totale lasten 2016/2017	121.000

8.10 Verschil gerealiseerde cijfers 2017 t.o.v. de begroting

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Verschil 2017
Baten			
Rijksbijdragen			
Lichte ondersteuning	919.398	929.000	9.602-
Lichte ondersteuning LWOO	7.296.479	7.098.500	197.979
Lichte ondersteuning PRO	1.555.733	1.513.500	42.233
Verevening lichte ondersteuning	-	-	-
Zware ondersteuning	5.645.331	5.436.000	209.331
Verevening zware ondersteuning	35.512-	34.000-	1.512-
Totaal rijksbijdragen	15.381.428	14.943.000	438.428
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	351.560	360.000	8.440-
Totaal baten	15.732.988	15.303.000	429.988
Lasten			
Personele lasten	132.117	130.000	2.117
Huisvestingslasten	8.000	8.000	-
Overige lasten	571.243	606.000	34.757-
Totaal lasten bedrijfsvoering	711.360	744.000	32.640-
Verplichte afdrachten en doorbetalingen			
Afdracht VSO teldatum (via DUO)	3.601.786	3.553.000	48.786
Afdracht LWOO (via DUO)	6.951.464	6.763.500	187.964
Afdracht PrO (via DUO)	1.568.197	1.530.500	37.697
Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW	12.121.447	11.847.000	274.447
Doorbetalingen op basis van 1 februari	188.552	240.000	51.448
Overige doorbetalingen aan schoolbesturen	2.213.139	2.224.500	11.361-
Totaal verplichte afdrachten en doorbetalingen	14.523.138	14.311.500	263.086
Totaal lasten	15.234.498	15.055.500	230.446
	498.490	247.500	199.542
Financiële baten	892	-	892-
Eindresultaat positief	499.382	247.500	251.882
waarvan LWOO/PrO	316.792	247.500	69.292
Algemeen resultaat	182.590	-	182.590

De begroting sluit idealiter op nul. In 2017 was er een begroot resultaat van € 247.500. Dit is het resultaat op de bekostiging en de afdracht van de lichte ondersteuning lwoo en pro. Het werkelijke resultaat op lwoo/pro is € 316.792. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve lwoo/pro om in de toekomst een verwachte verlaging van dit budget voor de scholen te verevenen.

Rijksbijdragen zware en lichte ondersteuning:

Oorzaken van de hogere Rijksbijdragen in zware en lichte ondersteuning waren een klein verschil in het aantal leerlingen en een groter verschil in de normbedragen per leerling die door OCW zijn bepaald.

Lasten bedrijfsvoering:

Er zijn minder vacatiegelden betaald dan begroot en de diensten derden waren lager. De lasten voor de controle zijn hoger. Ten slotte zijn er minder lasten voor het schoolmaatschappelijk geweest.

Afdrachten:

Hier een verschil dat veroorzaakt wordt door een hoger aantal leerlingen én hogere normbedragen per leerling. Zie onderstaande tabel voor een toelichting op de verschillen in aantallen en normbedragen.

Rijksbijdragen	Totaal	verschil in bedrag	verschil in aantal II
Lichte ondersteuning, inclusief lwoo/pro	230.610	225.766	4.844
Zware ondersteuning	208.348	209.401	-1.053
Verschil Rijksbijdragen	438.958	435.167	3.791

Afdrachten			
Lichte ondersteuning, inclusief lwoo/pro	-225.661	-227.968	2.307
Zware ondersteuning	-48.787	-134.843	86.056
Verschil Afdrachten	-274.448	-362.811	88.363

Totaal verschil Rijksbijdragen/Afdrachten	164.510	72.356	92.154
--	----------------	---------------	---------------

Doorbetalingen:

De doorbetaling op basis van 1 februari was hoger dan begroot. De basisbekostiging is gedeeltelijk opgehaald bij de scholen die leerlingen hebben doorverwezen naar het vso en hier op de afdracht in mindering gebracht. (€ 259.351 -/- € 70.799= 188.552)

Verschillen op de doorbetalingsprogramma's aan schoolbesturen worden in principe zoveel mogelijk met de scholen verrekend. Uitzondering is de € 50.000 van programma 15 "lwoo/pro verwijzingen na 1-10" dat niet gedeclareerd is. Deze wordt aan de reserve lwoo/pro toegevoegd.

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Verschil 2017
Programma 2 Observatieklas/herstart	116.617	125.000	8.383-
Programma 3 Rebound	201.504	201.500	4
Programma 4 Aanvulling OPDC	219.996	220.000	4-
Programma 5 Dienstencentrum	20.004	20.000	4
Programma 6 Lichte ondersteuning Scholen	79.797	80.000	203-
Programma 8 Extra ondersteuning in VO	1.059.559	1.026.500	33.059
Programma 9 Budget hoogbegaafden	76.507	76.500	7
Programma 10 Teacchgroep (voorm.AWBZ)	45.000	45.000	-
programma 11 Extra uitdelingen VO (verev. Lo)	-	-	-
Programma 14 Inhuur expertise scholen	394.155	380.000	14.155
Programma 15 Aanvragen LWOO/PrO na 1-10	-	50.000	50.000-
Totaal doorbetalingen 2 t/m 15	2.213.139	2.224.500	11.361-

Toelichting programma's

Programma 1: overhead, zie bladzijde 40

Programma 2: voor de observatieklas zijn 7 plekken gereserveerd. Bij herstart zonder bekostiging declareert de school van inschrijving bij het Samenwerkingsverband. In 2017 is maar door 1 school gedeclareerd.

Programma 7: is gereserveerd voor de doorbetaling van de lwoo reserve. Wordt doorbetaald vanaf 2020.

- Programma 8: afspraak is dat het algemene resultaat van het kalenderjaar wordt doorbetaald in het schooljaar daarop. In 2017 is 5/12 deel van het resultaat van 2016 door betaald. Dit was nog niet in de begroting meegenomen.
- Programma 12: "Frictie VSO" heeft een aparte vermelding gekregen in de resultatenrekening bij de lasten onder "Doorbetalingen op basis van 1 februari".
- Programma 13: is niet benoemd.
- Programma 14: door een indexering van de prijs op basis van de gpl is er meer doorbetaald aan Altra voor de dienstverlening.
- Programma 15: er zijn geen aanvragen lwoo/pro na 1-10 binnen gekomen.

9 Overige gegevens

9.1 Controleverklaring accountant

De controleverklaring is opgenomen na blz. 54.

10 Bijlagen

10.1 Gegevens over de rechtspersoon

Oprichting

Het Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek u.a. is opgericht op 10 september 2013.

De volgende besturen zijn als lid aangesloten:

- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zaanstad
- Stichting Zaam, Interconfessioneel Voortgezet Onderwijs
- Onderwijsstichting St. Michaël
- Stichting Zaan Primair voor Openbaar Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs
- Stichting Altra
- Stichting Heliomare

Kamer van Koophandel

Het Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek u.a. is ingeschreven onder dossiernummer 58754105.

Bestuur Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek u.a.

Mevrouw E. de Boer, directeur-bestuurder

Postbus 451, 1500 EL Zaandam

Telefoon : 075-6213725

E-mail : e.deboer@saenstroom.nl

10.2 Model G verantwoording subsidies

Op verzoek van het ROC van Amsterdam wordt de financiële voortgang van het project Regionale Aanpak Voortijdig Schoolverlaten jaarlijks inzichtelijk gemaakt en verantwoord analoog aan "Model G, sub G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule" van de jaarrekening.

De projectperiode loopt van studiejaar 2016/2017 tot en met studiejaar 2019/2020 en wordt uiterlijk in 2020 besteed.

De eindverantwoording en verrekening met het Ministerie van OCW zal geschieden middels de afwikkeling van de jaarrekening 2020 van elke samenwerkingspartner afzonderlijk. Het tijdig verantwoorden van ieders deelbudget valt volledig onder de verantwoordelijkheid van de desbetreffende samenwerkingspartner.

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar
Regionale Aanpak Voortijdig schoolverlaten	OND/ODB-2016/17722 U	14-11-2016	121.000	-	-	-	121.000	121.000	-
			121.000	-	-	-	121.000	121.000	-

10.3 WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO van toepassing zijnde regeling: het WNT maximum voor het onderwijs.

Voor de Samenwerkingsverbanden is geen klasse-indeling in het kader van de WNT mogelijk. Er is derhalve gekozen voor de algemene klasse voor het bezoldigingsmaximum in 2017 van € 181.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang. De algemene ledenvergadering heeft de toezichthoudende rol in het samenwerkingsverband. Hier staat geen vergoeding tegenover.

De premie voor de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering is opgeteld bij de beloning.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen 2017

bedragen x € 1	E. de Boer
Functie(s)	directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,8681
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja/nee
Bezoldiging	
Beloning	79.099
Belastbare onkostenvergoedingen	581
Beloningen betaalbaar op termijn	12.241
Totaal bezoldiging	91.922
Toepasselijk WNT-maximum	157.126
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen 2016

bedragen x € 1	E. de Boer
Functie(s)	directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,8681
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja/nee
Bezoldiging	
Beloning	81.732
Belastbare onkostenvergoedingen	421
Beloningen betaalbaar op termijn	10.245
Totaal bezoldiging	92.398
Toepasselijk WNT-maximum	155.390
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.

10.4 Verslag Algemene Ledenvergadering

Inleiding

De algemene vergadering houdt integraal intern toezicht op het beleid en het handelen van de directeur-bestuurder, op de algemene gang van zaken in het samenwerkingsverband en ook op de uitvoering en de kwaliteit van de activiteiten van het samenwerkingsverband. De algemene vergadering kan de directeur-bestuurder gevraagd en ongevraagd adviseren en fungeert als klankbord voor de directeur-bestuurder.

Er zijn drie schoolbesturen voor voortgezet onderwijs en drie schoolbesturen voor voortgezet speciaal onderwijs lid van het samenwerkingsverband; één bestuur voor voortgezet speciaal onderwijs was tot 1 augustus 2016 als deelnemer aangesloten bij het samenwerkingsverband. In de regio Zaanstreek zijn elf scholen voor voortgezet onderwijs en twee scholen voor voortgezet speciaal onderwijs gevestigd. Daarnaast beschikt de regio over een orthopedagogisch didactisch centrum (opdc). Een schoolbestuur heeft uitsluitend locaties buiten de regio. Hiervan maken leerlingen gebruik die woonachtig zijn in de gemeenten die bij onze regio horen.

Leden

De volgende schoolbesturen zijn lid van het samenwerkingsverband en hebben een school in de regio:

- Stichting OVO Zaanstad, 2 havo/vwo-scholen, 3 vmbo-scholen, 1 praktijkschool
- Stichting ZAAM, 1 havo/vwo-school, 1 vmbo-school, 1 praktijkschool
- Stichting St. Michaël, 1 school voor havo/vwo
- Stichting Zaan Primair, 1 VSO-school (zeer moeilijk lerend)
- Stichting Altra, 1 VSO-school (ondersteuningsbehoeften op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag)

De Stichting Heliomare heeft uitsluitend scholen buiten de regio. Ook Stichting Altra heeft een aantal scholen buiten de regio waar leerlingen vanuit de Zaanstreek gebruik van maken.

De Stichting VO Kompas is opgeheven. Het Zuiderzee College, dat onder deze stichting viel, is ondergebracht bij OVO Zaanstad. Daarmee is het aantal besturen dat lid is van het samenwerkingsverband van zeven naar zes gegaan.

Saenstroom opdc is ondergebracht bij de Stichting Saenstroom, in 2017 gevormd door OVO Zaanstad en ZAAM. Met ingang van 2018 wordt het bestuur van Saenstroom gevormd door de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband en het intern toezicht wordt door de ALV-leden van de reguliere schoolbesturen uitgevoerd.

Bestuur en toezicht

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het samenwerkingsverband ligt bij de directeur-bestuurder. De toezichthoudende rol ligt bij de algemene ledenvergadering.

Een aantal leden fungeert als agendacommissie en heeft een adviserende rol richting de directeur/bestuurder. Naast de agendacommissie is er een auditcommissie die een adviserende rol heeft ten aanzien van de financiën. Een aantal besturen heeft een andere vertegenwoordiger in het samenwerkingsverband afgevaardigd. Dit betekent dat er met ingang van het schooljaar 2017-2018 een nieuwe voorzitter van de ALV is benoemd.

De Algemene Ledenvergadering is vijf keer bij elkaar gekomen.

De ALV heeft goedkeuring verleend aan de volgende punten:

- Jaarrekening en jaarverslag over 2016
- Treasurystatuut
- Toepassen van 'opting out' voor toekenning van de lwoo-middelen
- Governance ten aanzien van de stichting Saenstroom
- Begroting 2018, inclusief de meerjarenbegroting
- Ondersteuningsplan 2018-2022
- Starten van een thuiszitterstafel
- Dienstverlening door OVO Service- en expertisecentrum

Verder is aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Wijze van besluitvorming binnen de ALV in verband met het opheffen van de stichting Kompas
- Denkrichting verdeling van de lwoo-middelen vanaf 2020
- Perioderapportages
- Ontwikkeling van het Altra College naar een vakschool
- Samenstelling commissies in verband met wisseling vertegenwoordigers van de besturen

Tot slot

De samenwerking wordt gekenmerkt door prettige onderlinge verhoudingen en een grote inzet om leerlingen op een goede plek in het onderwijs te plaatsen met passende ondersteuning. De medewerkers in de scholen en het samenwerkingsverband hebben zich optimaal ingespannen om dit voor elkaar te krijgen.

10.5 Verslag OPR

Jaarverslag Ondersteuningsplanraad 2017

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Ondersteuningsplanraad van het Samenwerkingsverband VO Zaanstreek (OPR) over 2017. In dit jaarverslag wordt aangegeven, hoe de OPR is samengesteld, wanneer de OPR vergaderd heeft en wordt nader ingegaan op de onderwerpen die tijdens de vergaderingen zijn besproken.

Het onderlinge vertrouwen en de constructieve samenwerking waren een groot genoegen en ik spreek de hoop uit, dat zich dat met alle nieuwe leden nog verder ontwikkelt in de komende jaren.

Samenstelling OPR

De OPR is het medezeggenschapsorgaan van het Samenwerkingsverband VO Zaanstreek en bestaat uit een geleding personeel en een geleding ouders/leerlingen, afgevaardigd door de (G)MR van de schoolbesturen:

- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zaanstad.
- Stichting Zaam, Interconfessioneel Voortgezet Onderwijs.
- Onderwijsstichting St. Michaël.
- Stichting Zaan Primair voor Openbaar Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.
- Stichting Altra.
- Stichting Heliomare Onderwijs.

De OPR telt 6 medewerkers, 3 ouders en 3 leerlingen van aangesloten scholen.

Onderstaande personen hadden zitting in de OPR-vergaderingen in 2017:

Personeelsgeleding

- 2 leden namens OVO Zaanstad
- 1 namens St. Michaël
- 1 namens ZAAM
- 1 namens Altra
- 1 namens Heliomare

Leerlinggeleding

- 1 leerling namens ZAAM
- 1 leerling namens OVO Zaanstad
- 1 leerling namens Altra (vacature)

Oudergeleding

- 1 ouder namens VSO Dynamica
- 1 ouder namens OVO Zaanstad
- 1 ouder namens St. Michaël

Bij de wisseling van het schooljaar in augustus 2017 is een groot deel van de leden afgetreden en was daarbij niet herkiesbaar. Dit had als reden dat de zittingstermijn afliep en tegelijkertijd een groot aantal leden van de OPR niet konden terugkeren voor een tweede termijn in verband met ander werk (3 medewerkers), kind van school (2 ouders), leerling van school (alle leerlingen). Voor alle leden is door de (G)MR-en van de besturen een opvolger gevonden, met uitzondering van de leerling vanuit Altra. Dit is nog een vacature.

Tot 1 augustus 2017 is de voorzitter en secretaris uit de personeelsgeleding van de OPR gekomen. Vanaf 1 augustus is de voorzitter vanuit de oudergeleding gekomen. De secretaris is gebleven en komt uit de personeelsgeleding.

De OPR heeft in 2017 vijf keer vergaderd:

- 16-01-2017
- 20-04-2017
- 06-07-2017
- 14-11-2017
- 19-12-2017

Verslag 2017

16 januari 2017

Ieder jaar heeft de OPR een thema gekozen om ons verder in te verdiepen. Dit schooljaar stellen we de ouder centraal. Naar aanleiding van de 10^e voortgangsreportage passend onderwijs en de media-aandacht, die daarop volgde, hebben de OPR-leden per school een update gegeven. Daaruit blijkt, dat zij de uitwerking van passend onderwijs positief ervaren. Esther de Boer geeft een toelichting op de begroting SVZ en de aanpak van zmolkers binnen het samenwerkingsverband.

20 april 2017

De samenstelling van de OPR verandert vanaf het nieuwe schooljaar, doordat de termijnzitting van leden afloopt en leden een andere werkkring gevonden hebben.

De werving nieuwe OPR-leden verloopt redelijk goed. Het jaarverslag OPR 2016 is vastgesteld. Esther de Boer geeft toelichting over de vernieuwingen in het kader van de nieuwe wet versterking bestuurskracht.

6 juli 2017

De OPR stemt na bespreking in met de voorgestelde regeling voor opting out met populatiebesteding op basis van historische gegevens voor de periode tot 2020.

De OPR krijgt tijdens deze vergadering een update over de uitvoering van passend onderwijs in de Zaanstreek via het jaarverslag SVZ van 2016 hoofdstuk 5.

14 november 2017

De nieuwe regels binnen de wet versterking bestuurskracht zijn opgenomen in de nieuwe OPR-statuten en in het OPR-reglement. De statuten en het reglement zijn na bespreking vastgesteld. Het statuut is twee jaar geldig. De volgorde van aftreden OPR leden is ook vastgesteld. Afsproken is, dat de zittingsduur (zie artikel 4.1) éénmalig aangepast wordt om de continuïteit in de OPR te garanderen.

Het Ondersteuningsplan is geagendeerd ter bespreking. De algemene opmerkingen m.b.t. het Ondersteuningsplan van OPR leden zijn positief. Daarnaast komen OPR leden met vragen en voorstellen voor tekstuele wijzigingen. Esther de Boer geeft toelichting.

19 december 2017

Unaniem wordt het ondersteuningsplan door de OPR aangenomen en ermee ingestemd. Esther de Boer geeft een toelichting op de begroting SVZ 2018. Er zijn geen grote veranderingen in de geldstromen. Uitgangspunten zijn nagenoeg hetzelfde gebleven.